РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 22-го липня 1915. Ч. 85. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, July 22, 1915. N. 85.

НІМЦІ ВСЕГО 25 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД ВАРШАВИ.

Місто Радом і кріпость Остроленка в руках союзників.

Москалі стратили протягом двох днів 50.000 людий в полонених.

Австрійці затопили другий італійський кружляк „Джюзеппе Ґарібальді".

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НІМЦІ З ТРОХ СТОРІН ОКРУЖАЮТЬ ВАРШАВУ. — СКОРИЙ УПАДОК ВАРШАВИ НЕМИНУЧИЙ.

БЕРЛІН, 20. липня. — **Послідні вісти, які наспіли з поля битви в Росії, доносять, що упадок Варшави в найблизшім часі є вже неминучий.**

Союзні війска чимраз сильнійше затісняють перстень довкола Варшави. Від північи, заходу і полудня війска зближили ся до Варшави на віддалене всего 25 кільометрів.

У військових кругах панує гадка, що Москалі вже опорожнюють Варшаву так, що занятє Варшави наступить без облоги міста.

НІМЦІ 25 КІЛЬОМЕТРІВ НА ЗАХІД ВІД ВАРШАВИ.

БЕРЛІН, 20. липня. — Німецькі війска чимраз близше підступають під брами столиці російської Польщі. Москалі подають ся з великими стратами назад в напрямі міста, покидаючи свої дотеперішні сильні становища. Німцям удало ся зближити від заходу на віддалене 25 миль від Варшави.

Урядові вісти доносять:

„На полудне від Висли наші війска взяли приступом російські становища в місцевости Блонях і Гройцах. Москалі, уступаючи зі своїх становищ з над Равки і Бзури, де тілько місяців сильно держали ся, стратили 560 в полонених і 2 машинові кріси. Битва зі задною російською сторожию, яка старає ся скрити відворот своєї армії, відбуває ся дальше".

Місцевість Блонє лежить в половині дороги між Бзурою а Варшавою. Блонє є віддалене від середини міста Варшави всего 25 кільометрів. Звідси Німці можуть вже розпочати бомбардоване варшавських фортів.

Місто Гройце лежить у віддаленю 40 кільометрів на полудневий захід від Варшави.

НІМЦІ ПІД НОВО-ҐЕОРҐІЄВСКОМ. — 28.871 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Німецькі війска зближають ся від північи скорим кроком до Варшави. Урядові вісти подають, що армія ґенерала Ґальвіца находить ся вже над рікою Нарвою на полудневий захід від Ново-Ґеорґієвска, який становить ключ до варшавської кріпости і є віддалений від Варшави всего 25 кільометрів.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„Армія ген. Ґальвіца посуває ся дальше наперед. Тепер находить ся вже вона над рікою Нарвою на полудневий схід від Осторленки і Ново-Ґеорґієвска. Москалі утікають через ріку, бо не сподіють ся, щоби могли найти оборону під охороною фортів.

„В области між ріками Ожецом і Піссою Москалі опорожнили свої становища на цілій лінії і уступають в напрямі ріки Нарви. Помимо непригідного терену, лісів і мочарів, німецькі війска, які тут складають ся з краєвої оборони, беруть приступом одно становище за другим.

„На боєвій лінії над рікою Нарвою число доси полонених Москалів виносить 28.760 жовнірів і 101 офіцирів".

КРІПОСТЬ ОСТРОЛЕНКА В РУКАХ НІМЦІВ.

БЕРЛІН, 20. липня. — Нинішні урядові вісти доносять про дальші успіхи великого наступу Німців на Варшаву. На північний схід від Варшави здобули Німці російську кріпость Остроленку.

Урядовий звіт звучить:

„На північ від Новогорода (над рікою Нарвою) Німці здобули над Пісcою сильні становища Москалів. Найбільше відзначили ся тут відділи краєвої оборони, котрі пораз перший були в огни. На північ від устя ріки Скви німецькі війска дійшли до Нарви.

„Російська стала кріпость Остроленка, яка лежить на північнім березі Нарви, опинила ся в наших руках".

Кріпость Остроленка лежить над рікою Нарвою на північний схід від Варшави у віддаленю 100 кільометрів. Ріка Нарва становить головну російську оборонну лінію для Варшави від півночи. В тій ціли всі важнійші переходи через ту ріку Москалі старали ся сильно укріпити. Вже в часі мира боронить приступу до ріки цілий ряд поменьших кріпостий здовж ріки Нарви, і так: Ново-Ґеорґієвск, Пултуск, Остроленка, Ломжа і Осовець. З переломанем оборонної лінії через здобутє Остроленки, ціла оборонна лінія стратила вартість. Треба надіяти ся, що небаром і прочі кріпости опинять ся в руках Німців.

СОЮЗНІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО ШЛЯХУ РАДОМ-ІВАНГОРОД. — 5.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 20. липня. — Союзні війска під командою ґен. Войрша на лінії між Пілїцою а Вислою розпочали сильно наступ на Москалів. Відворот Москалів відбуває ся з великими для них стратами. Здобутя міста Радома можна надіяти ся кождої хвилі.

Головна австрійська кватира доносить:

„Армія ґен. Войрша, переломивши російську боєву лінію коло Сенного, жене Москалів в напрямі Івангорода. Місцевости Казанів і Баранів находять ся вже в посіданю союзних війск. Страти Москалів в самих лише полонених перейшли доси 5.000 людий. Наша кіннота в деяких місцях дійшла вже до зелізничого шляху, який веде з Радома до Івангорода. Москалі на цілій лінії уступають перед напором союзних війск і переправляють ся на другий бік Висли".

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО РАДОМ.

ВІДЕНЬ, 20. липня. — Нинішний вечірний урядовий звіт звучить:

„Наші війска заняли нині Радом, столицю губернії тоїж назви".

Здобутє міста Радома має велике воєнне значінє, бо тут сходить ся шість головних шляхів. Союзні війска посувають ся тепер скоро в напрямі Івангорода.

МОСКАЛІ ОПОРОЖНЮЮТЬ ІВАНГОРОД, ЛЮБЛИН І ХОЛМ.

ВІДЕНЬ, 20. липня. — **Російські війска на лінії між Вислою а Бугом утікають. Москалі дали вже приказ до опорожненя міст Івангорода, Люблина і Холма.**

Ґубернатор люблинської ґубернії оповістив отсе оголошене для мешканців ґубернії:

„На приказ найвисшого команданта армії звертаю увагу мешканців люблинської ґубернії, щоби на будуче, колинебудь наші війска будуть уступати назад, всі мущини у військовім віці прилучували ся до нашого війска і разом з ним уступали. — Ґубернатор Стерліґов".

АРМІЯ МАКЕНЗЕНА ПІД ХОЛМОМ. — 16.250 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ І 23 МАШИНОВІ КРІСИ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Рівночасно з наступом Гінденбурґа від північи і на захід від Варшави, армія Макензена вдарила від полудня, маючи передівсїм на цїли заняти важний зелїзничий шлях Холм-Люблин. Війска Макензена находять ся вже недалеко сего шляху і Москалі помимо великих зусиль, здаєть ся, вже стратили всяку надію задержати його в своїх руках.

Москалі підчас відвороту ставлять сильний опір, не зважаючи на величезні страти.

Головний воєнний штаб доносить:

„Армія Макензена розпочала рівночасно з прочими акцію на полудни. По коротній битві заняв Макензен Красностав та Пілашковичі і посунув ся скоро в напрямі зелізничого шляху. Його війска стоять тепер недалеко Пясків, місцевости віддаленої всего кілька кільометрів від шляху Холм-Люблин.

„Число Москалів, полонених протягом 18-ого і 19-ого липня, зросло до 16.250. Крім того стратили Москалі 23 машинові кріси".

АНҐЛІЙЦІ ВІРЯТЬ, ЩО ЗДОБУТЄ ВАРШАВИ НІМЦЯМИ ПРИЙДЕ НАДСПОДІВАНО СКОРО.

ЛОНДОН, 20. липня. — **У військових кругах в Анґлії є всї того переконаня, що Москалі небаром опустять Варшаву, уступаючи під сильним напором німецьких союзників.** Великі німецькі і австрійські війска, яких силу обчисляють що найменьше на 3.000.000 людий, розпочали наступ на цілій боєвій лінії, довгій на 1.500 кільометрів, яка тягнеть ся майже без перестанку від Бесарабії до Балтійського моря.

Що Німці в дуже короткім часі окружать Варшаву, се не улягає вже жадному сумнївови. Однак анґлійські знавці вірять в талан Николая Николаєвича, що він зможе майстерно перевести відворот цілої армії і подасть ся назад далеко на схід, щоби відтак зовсім наново зреорґанізувати свою армію і розпочати властиву війну.

Як повисша телеграма показує, анґлійські воєнні знавці не богато найшли на потішенє Анґлії і її союзників з причини близкого розгрому російської армії.

В ПЕТРОҐРАДІ ВЕЛИКЕ ПРИГНОБЛЕНЄ.

ЛОНДОН, 20. липня. — **З Петроґраду доносять, що невеселі вісти з поля війни викликали серед російського населеня велике пригноблене. Російські часописи як „Реч", „Голос Москви" і „Новое Время" починають приготовляти російський нарід на невдачу російських війск в Польщі.**

50.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ ПРОТЯГОМ ДВОХ ДНІВ.

БЕРЛІН, 20. липня. — **З урядових звітів показує ся, що Москалі стратили в битвах, які відбули ся 18-го і 19-ого липня, понад 50.000 людий лише в полонених. Число полонених зростає кождої години дальше.**

Крім сього опинили ся в руках союзників величезні запаси ріжних воєнних матеріялів, які Москалі у великій скількости нагромадили в надії, що їм удасть ся здержати похід німецьких союзників.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА ПЕРЕПРАВИЛИ СЯ НА СХІДНИЙ БЕРЕГ БУГА.

ВІДЕНЬ, 19. липня. — На російськім терені війни наступ союзних війск від неділї триває без перестанку дальше. Тим разом удало ся австрійським війскам переправити ся через Буг і розпочати воєнну акцію у волинській ґубернії.

Австрійське міністерство війни оголосило отсей звіт:

„На північ від Сокаля між Конотопами а Скоморохами австрійські війска під командою ґен. Кіршбаха, зложені з краєвої оборони зі Шлезка і Моравії, переправили ся на східний берег Буга і заняли там сильні становища.

„Москалі стратили притім 1.700 людий в полонених, між тими 12 офіцирів".

Армія, яка переправила ся через ріку Буг, має на цїли найперше занятє Володимира волинського, а відтак Ковля. Передівсїм Ковель має для Москалів велике воєнне значінє під теперішну хвилю. Через Ковель іде тепер одинокий зелїзничий шлях, який веде через Брест литовський і лучить Київ з Варшавою.

МОСКАЛІ УТІКЛИ З БУСКА, СПАЛИВШИ МІСТО.

ЛОНДОН, 20. липня. — **З Відня наспіли неурядові вісти, які доносять, що місто Буск (50 кільометрів на схід від Львова) над рікою Бугом Москалі опорожнили. Перед опущенем Буска Москалі спалили місто.**

ҐЕН. ПФЛЯНЦЕР ПОБИВ НА ГОЛОВУ РОСІЙСЬКУ БРИҐАДУ.

ВІДЕНЬ, 20. липня. — Головна австрійська кватира доносить:

„Армія ґен. Пфлянцера відбила сильний напад Москалів над границею Буковини і Бесарабії, задаючи їм великі страти. Одна російська бриґада піхоти (два полки) зістала зовсім розбита".

ВПЛИВ ПОГРОМУ МОСКАЛІВ В ГАЛИЧИНІ НА ПЕРЕБУДОВАНЄ СУСПІЛЬНОГО ЛАДУ В РОСІЇ.

ЛОНДОН, 14. липня. — Часопись „Ді Дейли Нюс" одержала з Петроґраду від свого кореспондента Варлама Черкесова отсе донесенє:

„Відворот російських війск з Галичини причинив ся до скріплення патріотизму серед російського народа. З другої сторони викликало се велике негодуванє проти кабінету Ґоремикина, який складав ся з представителїв реакції, ворогів всякого поступу і вільнійшої думки.

„Правительство було остаточно приневолене улягти жаданям загалу. Вслід за тим мусїли сейчас уступити з кабінету звісні реакціонери, як: Щеґловітов, міністер справедливости, Маклаков, міністер для внутрішних справ, і Саблєр, прокуратор „сьвятійшого синода". Їх місце заняли люди, звісні зі своєї діяльности яко лїберали. До таких належать: князь Черлятов, новий міністер для внутрішних справ і граф Іґнатієв, міністер для публичних робіт. Крім сих має війти яко член кабінету М. Саварін, дуже популярний радний міста Москви.

„Безпосередно після зміни в кабінеті почала ся також небувала доси праця між народом. В цілій державі основаню богато комітетів, які мають на ціли перевести орґанізацію російського промислу, фінансів і рільництва. Все те стоїть в тісній звязи, а навіть становить головні підвалини до побіди.

„Рух отсей є так сильний, що пораз перший в історії Росії лучаєть ся таке, щоби кооперативні спілки робітничі, промислові і хліборобські, навіть на далекім Урали і Сибіри, були допущені до співділаня у війні".

Показуєть ся отже наглядно, що кожде пораженє урядової Росії приносить користь для російського народа. Побіда Японців дала російському народови думу. Пораженє російської армії в Галичині привело тепер до упадку панованє реакції. Є надія, що цілковитий погром російської армії у теперішній війні приніс би вже повну свободу не лише Росією поневоленим народам, але й самому російському народови.

В ПРИБАЛТІЙСЬКІМ КРАЮ:

ПРИСТАНЬ ВІНДАВА І МІСТО ТУКУМ ЗДОБУТІ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Армія ґенерала Більова заняла другу російську пристань над Балтійським морем Віндаву (перша російська пристань, яку здобули Німці, була Лібава) і зближають ся до Риги, столиці ґенерал-ґубернатора Прибалтійського краю.

Головна німецька кватира доносить:

„Німецькі війска здобули місто Тукум і пристань Віндаву. Боєва лінія йде тепер від північи від Тукум (над Ризьким заливом) через Доблен до Шавлів. Москалі утікають в напрямі Риги, переслідувані відділами нашої кінноти.

„Німецька армія віддалена всего 50 кільометрів від Риги".

АВСТРІЙЦІ ЗАТОПИЛИ ДРУГИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК „ДЖЮЗЕППЕ ҐАРІБАЛЬДІ".

ВІДЕНЬ, 19. липня. — Австрійська адміралїція оголосила отсей звіт:

„Австрійська підводна лодка затопила недалеко міста Раґузи (на побережу Дальматії) італійський воєнний кружляк „Джюзеппе Ґарібальді". Корабель потонув протягом 15 мінут".

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувзні в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

ПО ЗДОБУТЮ ЛЬВОВА.

(З віденського „Дїла").

Загальна Українська Рада

відбула повне засїданє в середу 23. червня.

Засїданє отворив голова п. д-р Кость Левицький промовою, в якій висказав горячі слова признаня і вдячности хоробрим союзним арміям за сьвітле дїло визволеня старинної столицї українських князїв. Дїло се до нового розцьвіту розбуджує віру Українців у побіду Габсбурської монархії над історичним ворогом України.

Присутні приняли промову Голови горячими оплесками.

З черги приступила Рада до дебати над політичною і економічною відбудовою української области Галичини. Приняті одноголосно постанови предложить Президія відповідним властям.

Українська манїфестація.

Визволенє Львова сьвяткує Відень, як велику і преважну подію в ходї сеї сьвітової війни, радісними манїфестаціями. В манїфестаціях сих живу участь бере українська кольонія у Відни.

В середу 23. червня о ½8 год. вечером зібрали ся українські орґанїзації в міськім парку, з котрого розвинув ся величавий український похід, прикрашений українськими стягами. Серед співу національних пісень підійшов похід під памятник Радецького, де пос. д-р Трильовський виголосив до многотисячної юрби своїх і чужих патріотичну промову по українськи й нїмецьки, в котрій висловив подяку союзним монархам і їх геройським арміям і вождам за висвободженє Львова.

У відповідь на промову пронесли ся у вечірне небо гимни австрійський, нїмецький і український.

Величавий похід пійшов відси через „Вольцайле" під нїмецький консулят при „Ґрабені". Зложена з пп. Сїнгалевича, Трильовського і о. Пеленського депутація увійшла до урядової салї консуляту і зложила на руки львівського нїмецького консуля п. Гайнце слова признаня і подяки нїмецькій армії за її спільно з нашою армією ведене дїло визволеня українських областий Галичини. Відповідь консуля звучала:

„Дякую вам найгорячійше за признанє, виявлене нїмецькому консулятови і тимсамим нїмецькій державі. Надїємо ся, що союзним арміям вдасть ся побити російського ворога і добути почесний, тривкий мир, який повинен відповісти надїям обох союзних держав і вірного українського народу. Нехай Бог нам поможе! Прошу передати подяку також учасникам походу".

До зібраної на „Ґрабені" юрби промовив посол Сїнгалевич, зазначуючи, що Українцї найглибше відчувають радість iзза здобутя Львова — їх рідного міста, старої столицї українських володарів. У дїлах союзних армій здійснюєть ся заповіт Бісмарка, того великого нїмецького мужа державного, котрий розумів вагу українського питаня.

Потім промовив пос. Трильовський. Представивши гнет, який терпіли Українцї Галичини від російського ворога, бесїдник висловив надію, що союзні армії не тільки проженуть ворога з Галичини, а зможуть освободити зпід царського ярма цїлу Україну.

Відспівавши вдруге три національні гимни, похід розвязав ся серед окликів в честь союзних монархів і армій та за висвободженє України.

ПИСЬМО НІКОЛАЯ II. ДО НІКОЛАЯ НІКОЛАЄВИЧА.

Здраствуй, мой дядюшка,
Как жізнь на войне?
Чи моліш ся Боґу,
В ужасния днє?
Я слишу, мой мілий,
Што Перемишль упал,
А ти з своїм штабом
В Броди уж удрал!
Больно, што і Львова
Ти не удєржал,
Но сматрі, штоб кайзер
Маскву не узял!
Шлю тєбє ікони,
На помощ с враґом;
Нєт муніціона,
Но ми так пайдьом!

Евген Жуковський, Бруклин.

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ ДЛЯ РІДНОГО НАРОДУ.

Поневолений народ, що стогне під кормигою ката, перебраного за царського ґубернатора, аби нас притягти в російське ярмо, — виждає освободженя.

Від першої хвилї, коли проголошено виповідженє війни відвічному ворогови українського народу — російському деспотови та головне полумя бою запалахкотїло на области галицької землї, наш український народ приняв се виповідженє з одушевленєм та зрозумінєм значіня і цїли сеї війни як заповіди визволеня його самого і як велику справу добутя свободи для всеї України.

Висловом сего розуміня важної історичної хвилї було між иншим довершенє орґанїзації наших українських Січових Стрільцїв в окрему боєву кадру українського леґіону.

З одного боку поспішили цїлою масою покликані українські жовніри під хоругви свого цїсаря, за ними пійшли другі ряди наших українських добровольцїв — Січових Стрільцїв, аби допомогти союзним арміям до побіди над ворогом свободи і волї українського народа.

Отсим дїлом видвигнули наші українські Січові Стрільцї українську справу як живе питанє великої боротьби сьвітової та станули в перших рядах народів габсбурської монархії до боротьби за лїпшу долю поневолених народів.

А коли у важкім бою приходило ся уступати перед переможним ворогом, то із зеленої Буковини обізвали ся українські стрільцї-Гуцули, що станули у третї ряди боєві, аби прогнати ворога із рідної землї.

Таким чином українські Січові Стрільцї являють ся вислїдом національної ідеї, що видала питомих борцїв за красшу долю українського народа та за добро тої держави, в котрій українська народна сьвідомість найшла спромогу питомого розвою супроти всяких супротивностий.

Українське стрілецтво є знаменною появою спільної народної думки політичної, уґрунтованої глубоким почуванєм душі народної. Український стрілець тай український жовнїр, се відроджений український борець, що сьвідомо кладе своє житє за будучність своєї держави та за визволенє українських земель з московського ярма. Він сьвідомий сего, що ми стоїмо рішучо по сторонї австро-угорської монархії і її могучого нїмецького союзника, які ведуть оборонну війну проти заборчої російської полїтики.

Наше українське січове стрілецтво, що у побідним походї, добуваючи свою батьківщину, поклало на боєвищах сотки буйних молодечих голов, має право і мусить вірити, що за нашою побідою насамперед стане нова сильна австрійська держава, що усїм своїм вірним народам дасть кріпку охорону і найширшу спромогу самостійного розвою, та що наш український народ визволить ся від усякого верховодства инших народів і добуде собі справдїшну волю і лїпшу долю.

У сїй надії стрічають наші українські Січові Стрільцї рідну галицьку землю по розбитю московського рабівника!

Поневолений український народ виждає освободженя.

Відень, 21. червня 1915.

Д-р Кость Левицький.

НОВІТНЯ СІЧ.

„Іде повчок невеличок" — як у старій, старинній пісни співаєть ся. Ой, і дуже невеличок! Проти величезних, міліонових армій, що змагають ся в смертельнім дужаню хоть би тільки на однім східнім фронтї, він числом неначе капля в мори. Кажемо „числом", бо національно-полїтичного його значіня прямо годї оком осягнути.

Повних десять місяців уже отсей наш „повчок" у поли, значить кровю поворотний шлях з угорського низу через зелений Бескид у Галичину, у город князя Льва, щоби відтам полинути дальше на схід, на Вкраїну далеку — хто знає, чи не до престольно-княжого золотоверхого Києва, матери городів наших, щоби з Дніпра-Славутиці води шоломом попити, щоби з його сьвятих гір волю Українї оповістити.

„Ой, у лузї червона калина
Похилила ся,
А щось наша славна Україна
Зажурила ся.
А ми тую червону калину
Підіймемо,
А ми нашу славну Україну,
Гей, розвеселимо!"

Чи чули ви, як співають отсю пісню наші новійші Запорожцї? Як не чули, так і не знаєте і не можете знати вповнї, чим є для нас отсе невеличке українське військo, за що воно себе вважає, які горді, сьміливі думи воно думає, як далеко воно мислями шибає.

„Маширують наші добровольцї
На крівавий тан,
Визволяти братів Українців
З московських кайдан.
А ми наших братів Українців
Визволимо,
А ми нашу славну Україну,
Гей, розвеселимо!"

— співають дальше у тій сьміливій, гордій пісни, що зародилась серед грому гармат під Корсунем і Пилявою, що її співали побідні полки батька Богдана, та що на крилах своєї велично боєвої мельодії долетїла через провали віків аж до нашого поколїня, щоби знова відродити ся в житевій дійсности, знова стати житєвою історією народу.

Так! В отсїм саме значінє нашого новітного січового братства, що воно не словами а дїлами, кровю і зелїзом творить історію. Як небудь скінчить ся для нас отся велика війна, що небудь вона принесе нам як народови — бодай частинне визволенє, чи дальшу, ще завзятійшу щоденну боротьбу о права народу—почин українських Січових Стрільцїв остане в нашій народній історії як кріваве сьвідоцтво непередавнених прав нашого народу на волю, на державну самостійність, як доказ нерозривности наших визвольних змагань з величною державною думкою Хмельницького, Дорошенка і Мазепи, як перший лист історії новітних зривів нашого народу за волю.

Шлях, що його має перейти український народ на дорозї до свого всестороннього визволеня, до з'єдиненя всеї соборної України, ще дуже довгий, тяжкий та певне кровавий. На тім шляху почин українських Січових Стрільцїв є першим сильним кроком, що оживотворює знова давну нашу історичну дійсність, розбуджує нам національну активність та буде живим капіталом для грядучих поколїнь.

Історична Запорожська Січ почалась з невеликого гнїзда степового, почала ся зі служби українського юнацтва під прапорами чужої держави — польської річипосполитої. Формально беручи, з її рамени Дмитро Байда Вишневецький сипав окопи Січи на Хортици. І той шлях, що його перебуло запорожське братство від малого почину Байди Вишневецького аж до державної творчої сили Богдана Хмельницького, теж був довгий та провадив не тільки понад кріваву Альту, але і понад сумні Кумейки й дав нам не тільки Тарасову Ніч та Наливайківщину, не тільки часи Сагайдачного, але й Барабашівщину, щоби завершити ся Жовтими Водами, Корсунем, Пилявою, Зборовом, Збаражем і Конотопом та гордими словами Хмельницького про його князївство по Вислу та Люблин, та „Великим князївством" Виговського та змаганями Дорошенка до національної української держави від Сяну по Донець. А одначе велике дїло Богдана і великі зриви Дорошенка почали ся в тім дни, коли Дмитро Байда Вишневецький осадив на Хортици не повну тисячку молодцїв.

Тому будьмо сьвідомі того, що в копи наших українських Стрільцїв є зародок великої будучности. Вона вже гряде. Чути її серед ломоту сьвітового пожару. Чути її хід не тільки в поглядах Нїмеччини, Росії, Анґлії і т. д. на українську справу — але й серед нас самих, в души українського народу.

Хлопський народ, який вмів тільки животїти, корити ся, нагинати ся, множити ся і заселювати розлогі степи — вже помер. Встає натомісць з гробу народ січових лицарів, неустрашимих завзятцїв і невмирак, відважних до очайдушности, рішених хоч би на пекло, насьміхаючих ся зі смерти — наче тих триста, що лягли на острові Стиру недалеко Берестечка. А лягли вони не для чого иншого, як для... ідеалу.

І наш „повчок невеличок" не що инше, а лиш ідеал — думка сталить його в постійнім завзятю — **вмерти за Вкраїну**. Той сам ідеал-думка, що її вводили в житє Хмельницький, Дорошенко і Мазепа. В тім і значінє нашої новітної Січи, що вчить вона примірoм, власним трудом і кровю, вмирати за волю України. А посїв костий і крови все дає богате жниво!

Д-р Льонгін Цегельський.

НЕ ОРЕЛ ВІН.

Вітер віє з опівночи,
Відки ворог клятий,
Москаль диний, кров татарська,
Злетїв убивати.
Не орел він, не летить він
Славу голосити,
А жене він орду свою
Галичину вбити.
Та наткнувсь дикар на скалу,
Галицьку Вкраїну;
Не здобув він, а лїг спати
В сиру домовину.

Евген Жуковський, Бруклин.

ЛЕМКІВЩИНА ПО ПРОГНАНЮ ВОРОГА.

(З віденського „Дїла").

Із Злотського (п. Мушина) нам пишуть:

Кілько терпінь спричинили клеветничі доноси наших „найсердечнїйших" на цїлком невинних Українців, се один Господь бачить і записує, щоби колись кождому віддати по дїлам його.

Коли на Українцеви не можуть найти чорної плямки в його прилюдній дїяльности, тодї, коли він їм таки не на руку, то кинуть на нього клевету, що він — мовляв — з верха „Українець", але в серединї „москальофіль". Кажуть люди, що кождий судить після себе; може й тут сповняєть ся та приповідка.

Так було з початком війни; та й нинї воно ще не минулось, хоч уже стільки доказів вірности для держави дали Українцї в часї воєннім.

Возьмім факти.

В Комарниках, турчанського повіта, єсть завідателем парохії о. Орест Тустанович. Як лише вибухла війна, ходив він по селї, збирав полотно на ранених, в церкві заохочував до жертв на Червоний Хрест, збирав гроші, та посилав і свої і церковні і зібрані до Червоного Хреста. Коли ворог зближав ся в Турчанщину, раджено йому втїкати; мати, з слезами з ним працаючись, просила, щоб ратував ся. Та він памятав на слова Спасителя: „хто любить вітця, або матїр, або жену, або дїти більше ніж мене, не є мене гідний", — і остав. І перебув кілька наїздів ворожих при вівсянім хлїбі, із слабовитою женою і дитиною. Писав до мене, що Росіяни дізнались, що він Українець, і поводили ся з ним як з ворогом.

Та коли Москалї врешті подались взад і прийшло увільненє від ворога, пійшов донос — клевета. О. Тустанович 10 миль мусїв іти пішки; поставлено його перед воєнний суд; тут його увільнили, одначе до хати, до полишеної парохії, до хорої жени і дитини його не пущено, а вислано до Талергофу, чи Гайнбурґа.

Подібно в Добрій шляхотській було би стало ся з о. Н. Сікорою. Совість не позволяла йому полишати стада перед нападом хижого вовка, який лише на те числить, щоби полишене стадо собі загорнути. Витривав при небезпецї житя та з Божою помочю аж доси. Росіяни втїкли. Аж тут виліз якийсь п. Пайонк з Мжиґлода з доносом. Прийшла жандармерія арештувати о. Сікору. Та на щастє не була се така жандармерія, котра на все каже „нем тудом". На місци зроблено слїдство, переслухано сьвідків та випущено о. Сікору як цїлком невинного. Так о. Сікора мав щастє.

Але иншому такого щастя не судилось зазнати. Не мав теж такого щастя мій паламар Васко Дзюрбель, 60-лїтний господар, один з найсьвідомійших селян Українців в тутешній лемківській околици. По прогнаню Росіян пійшов до місточка до шевця по „баґанчі" (черевики). Взяв ті черевики, перевісив через рамя тай пустив ся до дому. Та надійшла більша скількість війська — тож пристанув і „чудує ся". Раптом якась „служонца" кликнула в його сторону: „о — стої шпеґ". І се вистарчило, щоби невинного чоловіка без попереднього переслуханя на місци, де його всї добре знають, тягати цїлий тиждень по всіляких норах, сїльських арештах, показувати йому суху галузь на вербі і т. п.; а розмовитись було годї, бо його мови не розуміли. І тільки моє представленє, в сам час ще на письмі до висшої команди нарочно двома найповажнїйшими людьми занесене, вирвало бідолаху з біди, в яку загнала його клевета.

Тай на мене і оо. сусїдів не раз не два, а по кілька разів сипались доноси.

Та ми мали теж в нещастю щастє.

Але кілько таких, що щастя не мали, і нинї покутують по бараках. Скілько терпіня морального! Сам хиба Господь се бачить і записує: одному так, другому так!

Ми не спім, а орґанїзуймо енерґічну самопоміч. Кличмо, аби нас почули!

З нагоди сьвітлих маєвих побід союзних армій і з нагоди здобутя Перемишля устроювано в тутешнім повітї по лемківських селах торжественні благодарні богослуженя і процесії. Отак то Лемки під проводом оставлених тут сьвящеників-Українців дякують Богу, що та „воєнска", як вони говорять, буря з громами пійшла собі геть далеко відси, та що позбули ся напасти зі сторони прогнаного Москаля, котрого вони тепер лїпше пізнали, ніж з передвоєнних кінематоґрафічних представлень Колдрів, Дуркотів, Сандовичів, Качмарчиків.

о. М. Д.

THE FUTURE OF THE RUTHENIANS.

Definitions, especially political ones, need to be frequently revised as our knowledge extends. To evade a persistent study of foreign problems may be an English custom, but it should be obsolete after the last lesson we are learning. Problems which we avoid have a way of imposing themselves upon us sooner or later. The Ruthenian or Ukrainian problem may yet prove one of these. It is, of course, convenient for us to pretend to knowledge of Russia and to ignore the all-important national dilemma that may stir that country to the very depths of its soul. We have labelled Russia a huge and "barbarous" nation and we have spoken glibly of hundreds of millions of "uncivilised" men, forgetting all the time that there were other nations besides the Russians in Russia. Because they are inarticulate they are not necessarily for ever dumb; nor because they are illiterate do they lack spiritual greatness. Whatever is our opinion concerning claims which may seem to us at a distance mere troublesome clannishness, the claims of the thirty odd million Ruthenians are real enough. They will at no very distant date secure their rights, whether Western Europe knows of them or not. The future is to small nations acting in co-operation. We have all accepted this theorem in England and France. The time has come when that which most Russians accept in theory must also be accepted in practice. There are good reasons to believe that Russia is preparing to reconsider her Prussian-inspired view of the Polish, Finnish, and Ukrainian problems in a spirit of generosity and justice. The expression of this belief should palliate whatever may seem ill-timed in this survey of the relations between Russia and the Ukraine.

The appellation of Ruthenians is due to Teutonic influence. It was not to be expected that a neighbouring nation of 37,000,000 souls could escape the positive mania of the Germans for re-naming people and places. Recent writers in Russia and abroad use, however, the name of Ukrainians. The Ukrainians are descendants of the Scythians, and several authorities claim that they are the purest type of Slavs. To those who have lived among them and among the other Slav nations they are even more sympathetic than the others.

The first name under which they appear in modern history is that of Rusjky. After the voluntary union of the two nations the Muscovites adopted a name very similar in sound, that of Rossiisky, and even used with deliberate indiscrimination the name of Russky to refer to their own people and their new subjects. The original Rusjky, that is, the people of the Kiev kingdom or land of Rusj and of the Eastern Carpathian and sub-Carpathian districts, were called Malo-Russky, or Little Russians, some considerable time after their country had been known as Little Russia. Part of that country being called historically Ukraine (Oukraina), or border, and its associations being among the most glorious in their history, they have extended that name within the last few years to the whole of their land and that of Ukrainians to their people. Their unhappy country they now refer to as Oukraïna. The name was well known in the seventeenth century both in France and in England and was then spelt Ukraine as it is at the present time.

There are, of course, other names. The American emigration agents, for instance, know the Ukrainians as Russian Poles, Galicians, South Russians, Bukovinians, or any other name but their own. The anti-Home Rule section of the Russian Conservatives prefer the name of Mazeppanites or that of "frontier rebels". They assert that there is no difference between the two nations. Nevertheless, it would heavily tax their loyalty if they had to admit in private that there is not a great and growing difference in type, habits, and language between the Ukrainian and any other nation, including the Great Russians. There is also a marked difference

between their lands and those of the neighbouring countries.

The Ukrainian occupies a place apart in the Slavonic family. The Slavs are like so many brothers settled under different climes. The Ukrainian is a fine-looking, tall and slender, dark-haired son, the favourite child with visitors, but, if a sudden change of sex be forgiven in the course of this simile, he is a veritable Cinderella to his younger brother, the Muscovite. The latter has gone north, has taken in Mongol and Finnish blood, and become a pushing, masterful, money-saving creature. He is less shapely but more sturdy, less poetical but more enterprising, less fond of books, of education, of merry songs' and dances, but keen on "siller", and can be depended upon for a certain standard of patient output. He will ignore the gibes of the quick-witted Ukrainian and go on with his work unperturbed. The rugged, stern Muscovite, like the Bulgarian, is by now too far removed from the pure Slav stock to care for public opinion. Only sensitive western nations trouble about that. Tell a Bulgarian or a Muscovite he is an oriental—he will not often care to deny it. The Ukrainian is anxious to be considered a European. He certainly deserves the name. Ten years of life under a free government has proved it many a time, in Canada and the U.S.A.

A review of the important periods of Ukrainian history can be little more than the tale of woes of a people which the tide of time brings forth, a people as yet partially dumb. Since that unfortunate but well-meaning youthful ruler of Russia, Peter II., tried in vain to rescue their liberties for them, the history of the Ukrainian nation makes pitiful reading. But are there no misdeeds in English or in French history? What nation ever restrained herself sufficiently at all periods of her history to be able to claim that she was never guilty of oppression? There is no reason to believe that the late erratic system of oppressive centralisation will continue to prevail in Russia; it is more likely to be replaced by a less Germanised method and one more palatable to Slav nations. These have shown in Serbia that democratic ways suit them well. Even were oppression renewed, every sign known to historians by which nations in the process of parturition forewarn the world of their birth is manifest in the present crisis, showing that the Ukraine will emerge whole and strong and autonomous in the near future. The treaty of union by which she joined Russia of her own free will in 1654, usually referred to as the "Articles of Bohdan Khmelnitzky", was partly caused by fear of the Turks and Poles. Buth Turks and Poles will after the war have well-defined territories, from which they are not likely to emerge again as conquerors. The cause for the prolonged subjection of the non-Russian races of the great Northern Empire has therefore disappeared.

When we hear discussions as to what the Russian nation thinks of the problem, we should remember that there are thousands of miles at a stretch in Russia where very few men can read, where no man has ever even heard of the Ukráine, unless it be that he has shivered once of twice when hearing a song of old in which the terrible exploits of the Zaporogian Cossacks were celebrated. For either Ukrainians or Pan-Russians to pretend that they hold the sympathies of the Russian people, as a nation, is to express an amiable absurdity. In Russia the problem is one with which all are concerned, but with which only the educated classes concern themselves. Nevertheless, the Ukrainian peasant has not forgotten the traditions of his ancestors. It is difficult to calculate the moral results of the war, but to me it seems obvious that from a pliant and compliant material the nation is being knit and welded together by the hand of God. To attempt to prevent them striving after the self-realisation of their growing national consciousness will be of no avail. Every progressive and liberal-minded Russian knows this. If Russia can protect other independent Slav nations withouth actually ruling them, she can act likewise towards the Ukraine. "Injustice is impiety", the Arabs say. No doubt our spiritually-minded Allies would be prepared to agree to this. Those who might object are the believers in the old-fashioned idea that all the Slavs were to form one nation. Few men of this type remain, but those who do remain are sufficiently powerful to make themselves heard and sufficiently wealthy to have a section of the Russian press at their disposal. These leaders of the Russian nationalist, or rather, we should say, Pan-Russian party are too often men of Ukrainian birth themselves, or they are inspired by Ukrainian renegades. To entertain the fear that we are offending our Allies by studying their possible problems is as ludicrous as if we resented their discussion of, say, Irish Home Rule or the Maritz rebellion in South Africa.

Until the reign of Catehrine II. there never was any question of attempting to deny the difference that exists between the two nations. The Ukraine comprises most of the Southern and South-Western Provinces of the Russian Empire, Kiev, Kholm, Podolia, Poltava, Khursk, Volhynia, Kharkov, Katerinoslav, Kherson, as well as Eastern Galicia, Northern Bukovina, and Northern Hungary. These rich lands are not like the lands of Russia proper. All travellers of repute of the last two hundred years have been at pains to point out the impossibility of believing in national unity between Muscovites and Ukrainians, or, to use the current Russian appellations between Great and Little Russians. Professor L. Niederlé, M. Louis Léger, and Mr. P. Selver, the greatest authorities on the Slav world, have expressed their emphatic opinion that the nations are two and not one, and yet the first two mentioned, especially M. Louis Léger, are confessed admirers of Russia and her people. So am I, for the matter of that, but I revere the sorrows of the Ukrainians too much not to do my best for them. In one of the war books recently published for the *Daily Telegraph*, M. Srgjan. Pl. Tucic, writing on the Slav nations, says, "The Little Russians who inhabit the entire south of Russia differ most radically from their northern neighbours". We may leave it at that. The Ukrainians, Ruthenians, or Little Russians are neither Russians nor Poles nor Roumanians, but hold a peculiar place between these three nations. I am probably expressing a heresy, but there is much that is akin to Roumanian art in the folk art of the Ukraine. I trust I am not using his name in vain in saying that when visiting one of the Ukrainian museums with me last year Dr. R. W. Seton-Watson was much struck by the same fact. This similarity could be accounted for by the de-Latinisation of the Roumanian peasantry. The Ukrainian is, however, far removed from the Roumanian in other respects. If he is also somewhat akin to the Pole, at least in Eastern Galicia, he holds that to be his misfortune, not his fault. As to his being a Russian, it is obvious that he will never be one. He will not be inspired by eagerness for commerce or natural science or comfort, but who will say that there is really no moral, spiritual, and mental progress beyond these pursuits?

His language is not Russian. It takes a place halfway between Serbo-Croat and Polish. There are differences in the alphabet itself. For instance, the letter g of the Russians is h for Ukrainians, who have an additional letter to express the g sound, which is foreign to their tongue. I was reminded of h-dropping London when I stayed at a hotel last year in the Ukraine and the name of it was the "N—— Hotel", in Ukrainian "N—— Hostynnicia". When a Russian heard the name he invariably corrected me, "Oh yes, I know—Gostynnicia". The very name of Galicia is, to the native Ukrainian Halichyna. Several letters of the Ukrainian alphabet are not used in the Russian, and *vice versa*.

Every type of Western civilisation that penetrated into Russia during the fifteenth and sixteenth centuries reached her through the Ukrainian channel, and it is to one of the Ukrainian Kings, Volodimir the Saint, who ruled at Kiev (1015), that the Northern Slavs owe Christianity. The patriarchal custom of dividing the crown-lands between the King's sons, the covetous eyes of Poles and Lithuanians, the Tartar invasion—all these causes combined to reduce the Ukraine to a state of dependency. Now one province and then another was lost to her in the course of her national existence. This war bids fair to free her from the stifling rule of the Magyars in Hungary, from the execrated Polish supremacy in "Home-Ruled" Eastern Galicia, and even from the lighter hand of Austria in Northern Bukovina. When all the European Ukrainians of Europe are reunited under Russia, it is likely that they will benefit by the removal of restrictions which were based upon the fear of foreign intrigues. Sir Edward Grey said on March 21 at Bechstein Hall that "each different nation had the right of independent sovereignty". That was going even further than many Ukrainian leaders, who claim only the right of national existence. Their desire is purely constitutional. They ask for nothing more than the putting into practice of the rights which were freely recognised to the Ukraine by the Czars themselves at the time of the union and in subsequent years.

We can trace easily the curtailing of these rights through the period that followed the defeat at Poltava of Mazeppa, the Hetman of the Ukraine, who had joined hands with Charles XII. of Sweden in a vain endeavour to re-establish the independence of his country. It is not necessary to go further back, because it is upon the historical rights recognised since that the Ukrainian claims are based. There are other claims based upon the history of the ancient Kingdom of Kiev, the cradle of the race, but these are too intricate to be studied here.

After his defeat Mazeppa fled into Turkey, accompanied by many Ukrainian dignitaries and the remnants of his Cossack army under the leadership of Hordianko. After his death in exile an Act was passed, in 1710, regulating the power of the Hetmans of the Ukraine and the part which was to be played in the local administration by the Zaporogian Cossacks. The newly elected Hetman, Philip Orlick, however, was never allowed to return to his country, in spite of ten years of endeavour on his part to interest the powers in his cause. From 1660 to 1708 the rulers of Muscovy had exercised their control over the elections of the Hetmans and deprived the army of the right to proceed to an election without their previous consent. Muscovite troops were garrisoned in the big towns. The clergy were placed—a sore point this—under the control of the Patriarch of Moscov. But the nomination of officials, the control of the army, the administration, and the national finances remained in the hands of the Ukrainian people. The high officials were nominated by the army or by the notables or by the Hetman himself. After the deposition of Mazeppa, Peter the Great imposed his control upon the autonomous Ukrainian administration. This control took the form of Russian Residents, but later on he created a Board of Muscovite officers, through whose censorship every paper that went in or came out of the Hetman's chancellery had to pass. The land received Muscivite garrisons in increased numbers and finally, in 1722, the power of the Hetmans resembled that of *rois fainéants* with Muscovite general as *Maires du Palais*. Peter personally appointed the Ukrainian military commanders and sent to prison or exile many notable Ukrainians who had protested against the infringement of the rights guaranteed to their country.

Eeven after the death of Peter the attempt at assimilation was not altogether forgone. Muscovy was then growing rapidly as an Empire with the help of such well-known Ukrainians figures as the elder Rozumovskyj and Prince Bezborodko. It has frequently been a pathetic feature of Ukrainian history that their most enterprising men were willing to leave their country to place their genius at the service of either Muscovites or Poles. The constant drain thus effected upon the nation gradually deprived them of a large proportion of their nobility and even of the educated classes that spring usually from the second generation of enriched peasants. We need only remember Gogol and Nekrasov and hundreds of other brilliant Ukrainians who, in art and literature, in war and politics, have helped to make Russia what she is today. Under the somewhat lengthy rule of Hetman Cyril Rozumovskyj, the younger brother of the statesman mentioned above—who was, by the way, the morganatic husband of the Empress Elizabeth—there arrived a period of comparative happiness of the Ukrainian nation. Catherine II., however, as immoral in her political actions as she was in her amours, definitely broke the solemn promise of Russia. She compelled Cyril Rozumovskyj to resign in 1764, suppressed the office of Hetman, and established instead a mixed college composed of Muscovites and of subservient Ukrainians. In 1775 the last remnants of the Cossack army were taken by suprise and forcibly disbanded. The glorious Sitch of the Zaporogians was destroyed. In 1780 all the administrative institutions were finally brought into line with the Russian organisation. In 1783 the Empress Catherine established serfdom in the Ukraine and deprived the Ukrainian peasantry of their last remnants of liberty. As to the educated classes, they saw their schools and universities closed and they were compelled in order to secure education to go to the Russian schools of the Empire. The situation grew worse and worse right up to the time of the Japanese war.

In the meantime the western part of the Ukraine, which was still in the hands of Poland, suffered from an even more thorough attempt at assimilation. In 1772 Eastern Galicia, and later Northern Bukovina, became Austrian, but remained, nevertheless, for practically the whole of the period that followed until this year a purely Polish preserve.

After the revolution of 1905 and the October Manifesto, the Ukraine benefited to the same extent as the rest of the Russian Empire. The gradual reaction that followed set at nought the Czar's own wishes, however, and the situation at the outbreak of war was hardly better than it was before the Russo-Japanese war. The Ukrainian theatres, for instance, established with the Imperial sanction, were closed by "administrative order" in some provinces but, thanks to some more enlightened governors, not in oll of them. One of the causes of this anomalous situation was the lack of knowledge of the true case of the Ukraine even among the Russians themselves. Another was the lack of an aristocracy that could plead at Court. Yet another was the erroneous belief that the Ukrainians preferred German to Russian rule, though in very truth they never had any choice in the matter. The spirit of the Manifesto is once more awake to-day, and we may confidently look forward to an era of unprecedented moral glory for Russia. This new reaction against a reaction, as it were, can hardly fail to have its repercussion in the reunited Ukrainian lands. Whether all the Ukrainian demands are granted remains to be seen, but it is not untimely to mention them as set forth in the *Russian Review* some three years back by Professor Volkov.

(1) The introduction of the Ukrainian language as the language of instruction in primary, agricultural, and other lower schools where the local population is Ukrainian.

(2) The introduction of the Ukrainian language as one of the subjects of study in all schools in Ukrainian localities.

(3) The introduction of all branches of study which bear on the Ukraine and the establishment of corresponding chairs in all the Ukrainian universities present and future.

(4) The free use of the Ukrainian language in all meetings and public institutions.

(5) The right of the Zemstvos, of the co-operative insurance, financial, and other public institutions of the Ukraine to form unions covering the whole or parts of the Ukraine.

There is no denying that more radical reforms are set forth in the programme of several Nationalists, but the granting of the above-mentioned claims will go a long way towards satisfying at teast the next generation of Ukrainians, especially if the Russian Government perseveres in its new line of unselfish sagacity. To them should be added, however (besides the right for the Jews to reside in all parts of Russia, because there is a plethora of them in the Ukraine), one of their great desires, that for religious freedom. Before the war, the Ukrainians of Eastern Galicia were all Uniates, that is to sey, Greek Catholics. This rite is not tolerated in the Russian Empire, although the Latin Catholic form of the same religion is accepted. A serious attempt is being made at the present time to convert the Ukrainian peasantry of Eastern Galicia to Orthodoxy, and the Archbishop Metropolitan of Lvyou (Lvoff or Lemberg) has been arrested and exiled into Russian territory. The Russian Ukrainians themselves are mostly Orthodox, but feel a strong desire for an independent Synod in Kiev.

Such in the situation at the present time. The opinion of the smaller Slav nations will no doubt influence the Russian Government. They, apart from the Poles, who claim parts of the Ukraine as belonging to historical Poland, are on the side of the Ukraine. It stands to reason that the Balkan Slavs and the Roumanians themselves realise the support that would be afforded them by the setting up of a free nation of more than 37,000,000 people, which would help them to resist any possible future interference in their home affairs on the part of the Russian Government.

If it be true that intellectual culture was until recently a German product and that, released from Prussian militarism, the German race may yet prove it to the world, it is even more certain that the earlier Greek culture was far above even the most favourable estimate of the Teutonic intellectual and philosiphical mind. Civilisation is also a great force and one no less indispensable. While, therefore, the Anglo-Saxon world proceeds on its task of protecting the principles of democratic civilisation and international probity, to those who can read the signs there is in the possibilities of the Slavonic nations the promise of a forthcoming era which will be no less great but certainly more spiritual and less arrogant than those that witnessed the heydays of both Greek and German cultures. It is because the purer Slav races suggest the possibility in them of creating a notable epoch in the life of humanity that we should look with sympathy upon every effort of the smaller Slav nations to realise themselves more fully under the protection, but not the dictation of Russia. The Ukrainian attitude to-day is one of undivided loyalty to Russia, but also one of hushed expectancy. Let one of their most devoted admirers express his sincere hope that the Ukrainians will be allowed to develope themselves freely on their own distinctive national lines.

BEDWIN SANDS.

(Reprinted from The British Review, London July 1915.)

ЗАМІТКА. Автор сеї статї Бедвін Сендс (се прибране імя п. Джорджа Рафаловича, автора книжки п. з. The Ukraine) виказує ріжниці національні між Москалями й Українцями; обговорює історичні події, які рішили про затрату вольностий України та віддане її під московську неволю і вкінци згадує про конечні потреби Українців на Україні російській для національного розвитку, які передівсім висловлюють ся у домаганях українських шкіл і свободи слова для української мови на їх рідній земли.

Поручаємо подавати статю п. Сендса Американцям до прочитаня.

Статю сю передруковуємо як висше зазначено, з лондонського поважного місячника „The British Review" за місяць липень 1915, в якім також є цікава стаття литовського публіциста І. Габриса про польське питанє, в якій автор вповні признає українському народови права самостійности.

КОНЕЦЬ „РУССКОГО ЭМИГРАНТА".

БАНКРОТСТВО КАЦАПСЬКОЇ ГАЗЕТИ З НЕДОСТАЧІ ПОСОБІЙ.

Перед двома днями рознесла ся по Ню Йорку сумна для кацапів а весела для Українців вість, що кацапський дневник „Русскій Эмигрантъ" перестав виходити.

Причина смерти кацапської ґазети лежить в тім, що відмовлено їй рублевих пособій, якими вона дихала.

„Русскій Эмигрантъ" видавав господин Добров, родом з Росії, котрий був тут спершу робітником, потім складачем, а вкінци редактором кацапського цареславного тижневника „Русскій Эмигрантъ", який підчас війни замінив був на дневник. В тім дневнику нападав спочатку завзято на Українців, але при кінци спустив був ніс „на квінту" і подавав лише сухі відомости і передруки.

Тоді вже говорили люди в Ню Йорку, що Добров стратив ворогів і приятелів. Без ворогів то ще був би сарака витримав, але без приятелів, а властиво без їх рублів годі було тягнути дальше того нещасного „Русского Эмигранта". І як „добрі люди" опустили Доброва, так Добров опустив свого „Р. Эмигранта".

Ось-що пише про смерть „Русского Эмигранта" нюйорський поступовий московський дневник „Русское Слово" з 19. с. м.:

„Стало ся, чого не сподівали ся навіть ті люди, що стояли близко „Русского Эмигранта". Корпорація ґазети збанкротувала і „Русскій Эмигрантъ" перестав виходити без всякої надії знова колинебудь показати ся на сьвіт Божий.

„Минулого четверга, дня 15. с. м. редактор „Р. Эмигранта" господин Добров, (котрий був рівночасно і „корпорацією") виїхав з Ню Йорку. Місце його пробуваня не було нікому звісне. Лише найблизші його співробітники знали, що він поїхав шукати за грішми на довги.

„**Всі машини і довг взято на виплату.** Реченець виплати приближав ся, а гроший не було. Прийшла субота. Ґазету ще видавали співробітники Доброва, котрі старали ся з усіх сил найти якийсь вихід та ратувати себе і свого редактора. **Але вірителі в суботу наложили на весь маєток „Русского Эмигранта" арешт і дали реченець до 3-тої години сполудня.** Співробітники мали ще надію, що з якогось жерела роздобудуть гроші, але до 3-ої години і та надія пропала. Тоді вони думали, чи не зможуть видавати ґазети під иншим іменем **і в иншім напрямі.** По довгих нарадах переконали ся, що се неможливе. **Тоді вже конець царсько-попівської ґазети був рішений.**

„Для многих людий, не обізнаних зі справою, може виглядати дивним, чому впала ґазета, що стояла на сторожі самодержавя і попів, яких кишені переповнені золотом.

„Покищо звісне одно, — що голова православної церкви **Евдоким Мещерський не хоче мати сьвітської ґазети.** Попам доволї кількох церковних ґазеток. Від одного із співробітників „Р. Эмигранта" довідали ся ми, що Добров виїхав „настрашити" попів, але попи видно не дуже настрашились.

„Їм наплювати на ґазету... і вона мусїла впасти.

„**Найбільше потерпіли на упадку „Р. Эмигранта" його робітники, бо за останний тиждень не дістали заплати. Деякі не дістали платнї і за кілька тижнів.**

„Де тепер Добров, ніхто не знає. Оповідають, що він прислав лист, що як не буде гроший, **то він відбере собі житє.**

„Се, а також і те, що в „Русскомъ Эмигрантѣ" найдено розбиті двері, а в редакції пропали всї документи, вказувало би, що там було щось поважнійшого".

Дальше в числї з 20. с. м. пише ґазета „Русское Слово" про упадок „Русского Эмигранта" ось-що:

„Недобір „Русского Эмигранта" подають одні на 5.000 долярів, а другі на 11.000 долярів.

„Гроші, які „Р. Э." брав до пересилки, здаєть ся, не пропадуть, бо за них відповідає „Амерікен Експрес Компани". Також, здаєть ся, не пропадуть і гроші, які „Р. Э." брав на шіфкарти до Росії, бо за них відповідає „Російсько-американська лінія".

„Покищо ходить о платню для робітників **та о ті гроші, які люди зложили господину Доброву до його особистого заряджуваня.**

„Одним з тих, що значно потерпів, є **Микита Лазаренко.** Він хотів їхати до Росії і купив в „Р. Эмигрантѣ" шіфкарту. Крім того лишив він в „Русскомъ Эмигрантѣ" 75 долярів готівкою і чек на 505 дол. і 50 цнт. Говорять, що Лазаренкови обіцяв віддати гроші канадійський православний епископ **Александер Нємоловський.**

„**Вияснило ся ще вкінци, що одною з причин, чому попи не хотіли дати гроший на „Русскій Эмигрантъ", було те, що Росія стратила Галичину.**

„Добров відай є в Нюарку.

„Люди обсаджують „Русскій Эмигрантъ" і домагають ся звороту своїх гроший, які там зложили. Вони боять ся, що пропадуть всї їх ощадности, які занесли до „Русского Эмигранта".

Ось-такий то сумний конець кацапської ґазети.

Ледви освободжено Перемицль і Львів з московських рук, а вже американське кацапство лопає; а що то буде по війні! Відай по війні лише сліди лишать ся по кацапстві, бо на рублї буде дуже тїсно, а без рублів кацапству чиста загибіль.

НОВИНКИ.

ПРО МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

дістала віденська „Свобода" з кругів духовенства такі подробиці: Митрополит мешкає в Курску в трох комнатах. Одна призначена для самого митрополита, в другій спить його слуга, в третій, до якої входить ся від коритаря, стало день і ніч є один або двох поліцаїв, які стережуть митрополита. В комнаті, в якій мешкає митрополит, находить ся вівтарик з антимінсом і митрополит править при нім кождого дня Службу Божу. По Службі Божій іде ще на богослуженє до місцевого латинського костела, при чім товаришить йому все поліцейський. Зрештою митрополит не ходить нікуди і нікому до него не вільно приходити. За весь час побуту митрополита в Курску був у него (коло Різдва) тільки один о. д-р Боцян, ректор духовного семинаря у Львові і від него довідав ся про долю нашої церкви в Галичині.

ВИВЕЗЕНЄ ЗІ ЛЬВОВА.

В дорозі до Енісейска в далекій північній Сибірі переїхала недавно через Москву група 14 видніймих львівських Українців, між якими знаходили ся: директор „Дністра" д-р Володимир Охримович, адвокат д-р Микола Шухевич, заступниця голови Українського Товариства Педагогічного Константина Малицька, редактор „Нового Слова" Микола Курцеба, редактор видавництв „Просьвіти" Юліян Балицький і инші. Директор „Дністра" д-р Стефан Федак і директор „Народної Торговлі" Микола Заячківський на разі остали у Львові, але, здаєть ся, що їх Москалі вивезли, бо почавши від кінця мая Москалі що днини арештували когось з львівських Українців і вивозили зі Львова. Москвофіли і вшехполяки втікають тепер самі масово зі Львова, щоби не попасти в руки справедливости.

КОГО З УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ ВИВЕЗЛИ МОСКАЛІ В РОСІЮ?

З галицьких українських парламентарних послів вивезли Москалі: д-ра Теофіля Окуневського з Городенки, Тимка Старуха з Бережан і Михайла Петрицького з Копичинець; дальше соймового посла д-ра Івана Курівця з Калуша, врешті бувших українських парламентарних послів д-ра Андрія Коса з Калуша, д-ра Володимира Охримовича зі Львова і д-ра Данила Стахуру зі Самбора. Кромі сего вивезли Москалі українського посла парламентарного з Буковини Миколу Спинула з Чернівців. З польських послів вивезли Москалі тільки одного Брайтера зі Львова.

ПРО ПОСЛА Д-РА ІВАНА КУРІВЦЯ

з Калуша довідуємо ся, що Москалі втікаючи з Калуша, його арештували і взяли з собою та вивезли в Росію. Послідна вістка про д-ра Курівця була з Радивилова з над австрійсько-російської границі. Д-р Іван Куровець мав бути недужий, тому для його опіки виїхала разом з ним його жінка. Вже перед тим Москалі вивезли з Калуша адвоката д-ра Андрія Коса, бувшого парляментарного посла.

ПРО ПОСЛА ТИМКА СТАРУХА

пише до редакції віденської „Свободи" з Бережниці, повіт Ліско, його брат, бувший соймовий посол, Антін Старух, господар в Бережници в ліських горах: „Мій брат Тимко приїхав до мене з Бережан, де стало перед тим проживав, разом з жінкою і дітьми ще з кінцем серпня минувшого року і перебував у мене аж до великодних сьвят. Сейчас по великодних сьвятах на винанятій фірі виїхав разом з жінкою і дітьми до Бережан, але там не доїхав, бо, о скільки я довідав ся, по дорозі арештували його Москалі, завезли до Львова і що з ним дальше зробили, не знаю, як рівнож не знаю, що стало ся з його жінкою і дітьми. Ходять тільки чутки, що братова з дітьми доїхала таки до Бережан, а брата Тимка Москалі вивезли до Росії".

АДМІНІСТРАТОРОМ ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

по смерти епископа Чеховича вибрала перемиська капітула перемиського митрата о. Кароля Волошинського. З соборних крилошан проживають в Перемишли оо. митрат Подолинський, Мриц, Зубрицький і Левицький. Близших подробиць про наше житє в Перемишли поки-що не маємо.

ХТО З УКРАЇНЦІВ ПОМЕР У ЛЬВОВІ.

Під московським панованєм померли у Львові з наших людий: о. Яримович, парох церкви сьв. Петра і Павла на Личакові, д-р Хомин, лікар судовий, Куппіренко, учитель української гімназії, Павло Стафиняк, урядник Земельного Банку гіпотечного і Володимир Шухевич.

ФЕДІР ДМИТРИШИН,

господар, дяк і громадський писар в Куровичах, повіт Перемишляни, помер в гарнізоновім шпиталі у Відни дня 2. червня с. р. Покійний щирий селянський патріот, Українець, брав живу участь в громадянськім житю в Куровичах і в Перемишлянщині і все стояв в перших рядах між тими, котрі борили ся за права українського народу. Від довшого часу завзято боронив української школи в Куровичах, на котру напосїли ся ріжні наші противники. Задля доносу наших противників, покійного Ф. Дмитришина, сьвідомого і звісного в повіті Українця — арештовано з початком війни як небезпечного москвофіла. Приміщений в Талергофі коло Грацу натерпів ся невинно дуже богато і як мученик, як жертва доносу, закінчив житє на далекій чужині, не складаючи навіть своїх костий на рідній українській земли, для добра котрої стільки трудив ся. Вічна память селянському патріотови Українцеви!

РОЗМОВА МІЖ КАЦАПАМИ В ГАЛИЧИНІ.

ІВАН:

Аж сердце моє забило,
Що вас бачу, кум Данило,
Бо ви знаєте читати
Тай скажете, що чувати.

ДАНИЛО:

Слава Богу, куме свате!
Діло, правда, лиховате,
Вже в ґазеті написали,
Що назад нам Львів забрали,
„Прікарпатска Русь" не бреше,
Вона правду тілько чеше.

ІВАН (здивовано):

Що такоє? кум Данило?
Таж недавно ще то було,
Як з дячком я був у Львові
І війска видів цареві!!
Дячка возив до владики,
Щоб за батюшку зробити
А тут пише, що Львів взяли,
Се-ж не може правда бити.

ДАНИЛО:

Від нас бють ся ще далеко,
То нам, куме, ще не страшно,
Але то, що Львів узяли,
В нождім разі єст ужасно!

Евген Жуковський, Бруклин.

Українські Січові Стрільці.

(Із циклю: Серед ворожого війска).

РЕВІЗІЯ В ГАЛИЧИНІ.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

Йдемо відвідати товариша.

— Погляньмо, братіку, — кажу, — чи то не коло него стоїть самохід.

— Та не коло него, трошки дальше. Але глянь, шофер у салдацькому убраню.

— Слухай, вертаймо. Я нюхаю, що тут чимось пахне.

— Жди. Попри браму ходить сюди і туди якийсь підозрілий панок. Ба, а по другім боці улиці ще один такий самий спер ся на поруче.

— Те, те, те. Охранка патролює. Ходім геть.

— — — — —

До хати ввалило ся шість штабових офіцирів російських, начальник жандармів, представник політичної адміністрацийної власти, російські і міські поліцаі, жандарми, шпіцлі з охрани.

Кинули ся переводити ревізію.

З усіх куфрів, комод, шуфляд, шафів, поличок — викинули усі річи на підлогу насеред хати і стали порпати ся в тім. За хвилю назбирало ся на підлозі всяких річий і папіря та ріжних причандалів така купа аж по груди.

На другий день, як розсунули те все по цілій хаті та стоптали ногами, сягало воно по коліна.

Шукають. Знайшли переписний листок з портретом Івана Гонти. Один офіцир показує його другому і поясняє:

— Сматрі, ето Мазєпа. (Значить: Диви ся, то Мазепа.)

А під портретом великими буквами надруковано: „Іван Ґонта".

Бушують. Знайшли і відложили на бік, щоби забрати з собою, але відтак забули серед порозкиданих річий—другий переписний листок з 10-сотиковою маркою „на розвал царату".

Відшукали мікроскоп. Один офіцир (штабовий!) питає у другого:

— Што ето? Што ето? (Значить: Що се? Що се?)

І ніхто не знає.

Тоді він бере без церемонії ніжний прилад, розкладає його на дві части і з хатного порога кидає їх у сніг, одну часть в один бік, другу у другий.

Тимчасом поліцаї і жандарми знайшли якісь пастильки завиті у станіоль. І частують один одного:

— Кушай, братєц, ето конфєткі. (Значить: Їж, брате, то цукорки).

Кождий їсть разом зі станіолем; почуває, що то щось дуже недобре, випльовує і частує другого:

— Кушай, братєц, ето конфєткі!

І їдять, аж кривлять ся.

Отворили дві шафи повні книжок. Офіцир питає по московськи, чому тут так богато книг. Кажуть йому, що тут живе учитель.

— Так що з того? — каже він по московськи. — У нас вчитель має дві книжці під пахою тай вже вчитель.

— Пачему здєсь столько кніг? (Значить: Длячого тут так богато книжок?)

По трох і пів годинах перервали ревізію і розпочали її на ново аж о 11. годині перед північю, а закінчили о 8. годині рано.

Не треба — здаєть ся — додавати, що при тім незвичайно довгім перешукуваню мешканя, комірок, пивниць, стриху — попропадало богато річий, за якими власти не мали причини шукати. Але треба згадати, що все таки Москалї не знайшли схованих перед ними книжок і мап, а також дещо иншого, чим вони були би немало втішили ся.

Написав Ростислав Заклинський.

Відень, 20. червня 1915.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

386. Бондвіл, Кве., Кан. Теодор Курилів на бідних у старім краю $1.00

387. Вонда, Саск. Кан. В. Свистун замісць вінця на могилу Ірини з Січиньских Ревюкової жертвував на Фонд визволеня України $1.00

388. Вунсокет, Р. Ай. Хвальна Редакціє! Посилаю Вам чек на $17.55, які зібрано на вдовиці і сирітки в старім краю по полягших борцях у теперішній війні. — На товариській забаві „Зап. Січи" зібрано $4.35. Збіркою заняв ся М. Чагарин. — На забаві в Д. Сілінського зложили: Й. Липський і Д. Сілінський по 50 цнт.; Г. Сілінський, В. Посячник і М. Познанський по 25 цнт.; Т. Лемішка 15 цнт.; дрібними датками $1.20. — Разом $3.10. Збіркою заняли ся Й. Липський і Г. Сілінський. — На хрестинах у В. Кінаша жертвували: М. Кінаш, В. Кінаш, П. Кідефорський, К. Гуменюк, Марія Лемішка і Анна Бойко по 25 цнт.; дрібними датками 90 цнт. — Разом $2.40. Збіркою заняв ся С. Лемішка. — На хрестинах у П. Схаба зложили: В. Череватий, М. Галас, Н. Наконечний, П. Забґайло і Павло Схаб (в імени народженої доньки Зофії) по $1.00; Н. Шкалабінський і Й. Шпепанькі (?) по 50 цнт.; С. Лемішка, С. Куніцький, П. Сталений, П. Січка, П. Физік і Я. Физік по 25 цнт.; М. Зік 20 цнт. — Разом $7.70. Збіркою заняли ся С. Лемішка і В. Череватий. — Загалом зібрано $17.55

Всім жертводавцям честь і слава, а в імени старокраєвих вдовиць і сиротит велике спасибіг! — З поважанем, Стефан Лемішка.

389. Нантікок, Па. Половина чистого доходу з концерту з представленєм, який відбув ся дня 3 і 4 липня б. р., на Фонд визволеня України (гроші надіслав п. І. Волянюк) $18.00

390. Ембрідж, Па. Хвальна Редакціє! Отсим засилаю Вам зібрані тут в Ембрідж гроші на Фонд визволеня України в сумі $13.25, котрі мені припоручено вислати до Хв. Редакції „Свободи". Прошу помістити спис жертводавців і залучену коротеньку допись (сю допись помістимо пізнійше — Ред.). З поважанем, Григорій Лазар, член читальні „Просьвіти" ім. Т. Шевченка.

Члени Братства св. Івана Хрестителя, від 171 Р. Н. С. в Економі, Па., зложили на руки пп. Ів. Андрусишина і Ів. Токара на своїм мітінґу дня 11. липня 1915: Іван Токар 50 цнт.; Іван Андрусишин, Николай Холус, Іван Савка, Николай Витович, Стефан Щичел, Іван Мацько, Данько Волошин, Петро Токар, Ґриць Рочняк, Николай Андрусишин, Андрій Гладьо, Николай Коваль, Васько Фецишак, Іван Балош, Васько Волошин, Дмитро Дупик, Стефан Бац, Стефан Шимко, Николай Ґера і Дмитро Андрусишин по 25 цнт. — Разом $6.00. — На хрестинах у п. Івана Балика зложили на руки п. Михайла Радя і Ів. Смольницького слідуючі добродії: Василь Попінчак 75 цнт.; Ів. Смольницький 60 цнт.; Юрко Гаврило 55 цнт.; Олекса Андрушкевич, Іван Балик, Петро Гаврила, Мих. Шакінє і Петро Годованець по 50 цнт.; Федьо Балик, Мих. Вовк і Мартин Попіньчак по 35 цнт.; Мих. Попіньчак, Мартин Домарацький, Мих. Радьо, Анна Добрянська і Антошко Небора по 25 цнт.; Іван Годованець 15 цнт.; Катерина Оскат, Анна Поховіщак, Андрій Поковіщак і Н. Н. по 10 цнт. — Разом $7.25. а загалом $13.25

391. Гестінґс он Гудсон, Н. Й. Збірка на хрестинах у Кирила Перога дня 11. липня б. р., якою заняв ся Мих. Федів, принесла $2.25

392. Тексас Сіти, Текс. Михайло Перчишин жертвував на Фонд визволеня України $1.00, а на український дневник в старім краю $1.00. — Разом $2.00

393. Ґрідлей, Кал. Н. Арсенюк на Фонд визволеня України жертвував $3.00

394. Бабильон, Л. Ай., Н. Й. Гавриїл Осїнчук на Фонд визволеня України $1.00

395. Джерзи Сіти, Н. Дж. Павло Гаврилів зібрав 10-центовими датками на книжочку ч. 3. $5.00

396. Честер, Па. Хвальна Редакціє! Посилаю $2.50 на визволенє України, а $2.50 на голодуючих в старім краю. Коби Пан Біг допоміг вигнати того проклятого Москаля з цілої Галичини, бо в моїм місті Скалаті, з якого я походжу, він ще й доси сидить. Коби його вже раз викурили з моїх рідних сторін! Вже рік, як війна триває, а я ще ані одного листа не дістав зі свого міста. Рад би-м як найборше довідати ся, що Москаля вже там нема. — Іван Борсук. (Пан Борсук жертвував $5.00 за своє місто, яке ще до якогось часу находить ся в руках Москалів. Варто би знати, коли слідом сього скалатського патріота підуть ті наші земляки в Америці, котрих рідні села і міста вже давно зістали відбиті з рук північного наїзника?! — Ред.) $5.00

397. Ню Йорк, Н. Й. На хрестинах у В. Ґлюта зложили на Фонд визволеня України на руки Клементини Колосовської і Сави Шота: Ст. Павлик, Вас. Ґлют, С. Шот, Ів. Лешко, Клем. Колосовська, Пав. Братусь і Ів. Заблоцький по $1.00; дрібними датками $1.80. — Разом $8.80

За сю щедру жертву складаєть ся щиро-сердечну подяку всім жертводавцям.

Сума оголошена в сім числі „Свободи" виносить $77.85. Оголошено в ч. 83. „Свободи" $17.420.43.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $17.498.28.

ПІД ГРІМ ДАРДАНЕЛЬСЬКИХ ГАРМАТ.

(Лист з Софії).

При Дарданелях грають гармати — музику їх чути і в Болгарії. В портовому місті Деде-Аґач на Еґейському морі все населенє вибрало ся на сусідні горбки, щоби прислухуватись — приїхав сюди із Софії навіть молодший син царя Фердинанда, Кирило. Та не тільки Деде-Аґач, не тільки Болгарія, а цілий Балкан вслуханий тепер в музику дарданельських гармат.

Канонада там зробила своє враженє тут. Трипорозуміне зуміло з цирковим шумом і ошоломлюючим блеском заарранжувати і заінсценізувати бомбардованє Дарданелїв. І коли заграли гармати на дарданельських заливах, зїхав до Софії адютант анґлїйського короля, ґенерал Паґет, а в кілька днів по нїм французький ґенерал По.

Обох приняв болгарський цар на довшій авдієнції.

Я припадком стрінув ся з останнїм, коли він вертав з авдієнції, в сїнях готелю „Болгарія".

В червоному пишному ґенеральському мундирі, весь покритий ордерами, з двома адютантами йшов сей малий та ще бадьорий старик гордий та пишний, наче в триюмфальному поході.

І ось прийшла громова вістка — пав Перемишль.

Трипорозуміне і болгарська русофільська преса затріюмфувала.

І почалось — "

„Карпати за десять день російські війска перейдуть, Турки стягають на болгарську границю війска та поспішно укріпляють Андріянополь і Лозенґрад".

А серед того ще двох вождів болгарських русофілів, Малинова і Ґенова, приняв цар на авдієнції.

І тоді вже порішили всі „елайси" що се — рішаючий день.

Ось болгарська армія піде на Туреччину і займе Тракію, лінію Енос і Мідію.

Тутешні кореспонденти російських ґазет (майже всї бувші с.-р або с.-д.) заворушили ся, як рій пчіл.

Пійшли в матушку Росію телеґрами, статі, довгі-предовгі повні похвал та ентузіязму для наверненої грішниці Болгарії.

Кореспондент „Рѣчи" обнімав вже іменем Росії „сестру" Болгарію та поздравляв братським поцілунком.

Ситуація стала справді важка, невиносима своєю непевностю.

І нараз все те провалилось...

Радославов, відрочуючи „народне собраніє", ще раз рішучо заявляє, що Болгарія заховає невтральність. — Дарданелів не тільки не сфорсовано, а шість французьких і анґлїйських кружляків пійшло на дно, — минуло не десять, а двацять днів, а не тільки Будапешту „русскіє" не здобули, але й Карпат не перейшли — — —

Так було тут, а тимчасом там русска преса містила предовгі гимни в честь Болгарії.

— — — — — — — —

Нічого дивного, що отверезінє було дуже неприємне.

І вмить, за одну ніч, добра благородна сестра Болгарія переміняла ся в лукаву змію, а Болгари в юдів (тим делікатним епітетом-орнансом охрестив їх не хтонебудь, а Леонид Андреєв), в „людий з такими звірськими інстинктами" („Русскія Вѣдомости"), „измѣнників славянства" (Погодин), а врешті „Утро Россії" дійшло до того, що Болгари не Славяни, а... монголи! — ось зразок квіток русскої журналїстики, які посипали ся на болгарські голови.

— — — — — — — —

Левко.

МИ ПОБІДИМО!

У Волівци умістив мене товариш в ваґоні, щоби я заїхав до шпиталю в Мункачи. Ми застали там двох полонених козаків.

Один з них високий, стрункий, лице стягле, орлиний ніс, другий низкого росту робив враженє сердитої людини.

Мій товариш почав з тим високим розмову.

„Ви певно Українець?" спитав він стрункого козака. „Пізнаю се по вашій мові".

„Ні!" відповідає козак „я Москаль".

„А з якоїж ви ґубернії?" питає знов товариш.

„З кубанської".

„То ви Українець. Кубань се ґубернія українська.

„А як жеж ви говорите дома?"

„Та так як отсе з вами".

„То ви хиба не хочете признати ся, що ви Українець. Ми також оба Українці і не боїмо ся признати до сего. Ми Українські Січові Стрільці. Чули ви про нас?"

„Чув. Розповідали наші, що всюди заходите а не можна вас піймати".

„Ми хочемо зробити цілу Україну свобідною — говорив товариш — ми хочемо визволити Україну з під московської нагайки, хочемо, щоби ви були своїми панами а не московськими наймитами".

Лице козака розясніло. Він встав, оглянув ся довкола себе, неначе би боїв ся, що хтось підглядає. Відтак подивив ся на нас поважно і промовив легко дрожачим голосом: „Хай вам Бог допоможе!" Кріпко потряс руку товариша, вернув на своє місце і сїв мовчки.

Се мене здивувало і урадувало. Боже, таж душа їх ще не завмерла, хоть так довго в неволї. Такий застращений, сповевіряний козак а він таки зберіг в серци іскру любови до своєї України. Нас ніхто не убє! Ми побідимо!

Володимир Га—щак.

ВСЯЧИНА.

ГОДИННИК ПСИХІЯТРА.

Рідко лучаєть ся, щоби злодій обікрав свого оборонця. Такої безличности ще не було, щоби злодій обікрав судового лікаря якраз підчас його урядової діяльности, коли він розслїджував умовий стан обвиненого. Недавно стало ся таке в Будапешті. Кишеневий злодій о-те, злодій упав на сали серед корчевих правдував ся перед судом, що серед натовпу дістав серцевий атак і тодї шарпнув обвинителя за кишеню. Сказавши судорогів. Приклицаний судовий лікар, професор д-р Мінніх оглянув його і сказав, що він як епілептик (сей, що має падачку) є невідвічальний. Супроти того прокуратор поставив внесенє на здержанє карного поступованя і приказав вивести обжалованого з салї. Тодї д-р Мінніх спішучи ся на другу розправу, сягнув до кишені, щоби подивити ся на годинник котра година, але його не було вже в кишени. Сейчас змірив злодія очима, немов би хотів сказати: „Ти украв в мене годинник!" Злодій зрозумів. Уклонив ся чемно, виймив зі своєї кишені годинник і віддав його — сьміючи ся з похибки лікаря щодо його недуги.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА
за місяць червень 1915 р.

ПРИХОДИ:

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	266.76	173.	35.58
2.	83.33	174.	24.33
4.	77.58	175.	56.90
7.	101.13	178.	30.02
8.	10.95	179.	63.41
9.	7.88	180.	4.09
10.	141.87	181.	15.28
11.	7.76	186.	100.59
12.	133.92	187.	78.69
13.	40.23	191.	43.48
15.	19.63	192.	13.42
16.	42.14	195.	26.89
17.	10.62	198.	14.36
18.	36.83	200.	32.69
19.	17.39	202.	18.82
22.	27.29	203.	26.27
24.	24.12	205.	31.65
25.	21.08	206.	34.77
28.	42.95	209.	68.35
29.	101.38	210.	22.34
38.	133.56	211.	30.58
39.	46.26	213.	81.67
41.	25.79	214.	15.18
42.	26.24	215.	35.79
43.	10.86	218.	78.89
45.	57.40	220.	27.39
47.	44.02	221.	162.29
50.	13.08	223.	26.63
51.	29.71	224.	19.93
52.	26.63	225.	57.71
53.	12.87	228.	25.98
56.	40.00	229.	130.00
57.	55.66	230.	26.30
63.	99.78	233.	30.06
65.	87.91	234.	40.10
66.	53.59	235.	52.22
67.	35.07	237.	94.10
69.	38.56	238.	8.20
70.	146.23	239.	106.94
71.	23.73	240.	19.42
73.	15.49	241.	33.57
74.	9.38	243.	26.99
76.	97.71	244.	28.53
77.	16.98	245.	22.07
78.	41.18	246.	19.94
79.	25.59	247.	60.64
80.	64.10	248.	22.90
82.	26.11	250.	17.71
85.	25.20	251.	41.54
86.	69.19	254.	16.16
87.	46.74	255.	27.62
88.	9.78	256.	15.17
89.	6.14	258.	15.19
90.	18.36	259.	62.47
91.	87.48	261.	24.00
94.	30.49	262.	14.41
96.	32.02	263.	9.69
98.	53.27	270.	57.95
99.	74.70	271.	8.08
102.	109.98	274.	29.22
104.	93.98	275.	19.83
105.	43.59	176.	60.36
106.	126.25	277.	33.42
109.	97.11	278.	27.82
112.	20.95	282.	42.06
113.	49.99	283.	31.69
117.	81.00	286.	15.11
123.	28.03	288.	36.71
124.	25.07	290.	26.05
125.	21.45	291.	30.44
127.	74.09	292.	71.94
128.	27.22	293.	9.03
132.	47.51	295.	31.65
133.	129.53	296.	46.94
135.	18.07	300.	165.20
136.	14.78	301.	70.68
137.	20.39	303.	12.62
138.	13.88	305.	25.07
140.	20.57	308.	18.84
142.	70.97	314.	13.38
145.	16.41	315.	18.71
146.	31.71	316.	53.65
147.	60.63	317.	47.67
148.	14.27	318.	29.72
149.	36.82	325.	5.97
150.	14.22	321.	17.49
151.	45.57	322.	26.74
155.	120.11	323.	39.25
160.	65.13	324.	20.32
162.	14.16	326.	64.48
165.	45.57	330.	44.53
168.	40.78	332.	22.59
170.	96.46	334.	5.66
171.	9.99	336.	49.58

Відділ	вапл.	Відділ	вапл.
338	83.99	370.	22.10
339.	35.54	371.	22.34
341.	16.53	373.	14.86
342.	26.35	379.	26.39
344.	16.56	380.	26.35
346.	11.61	381.	15.32
347.	16.61	384.	30.42
349.	26.38	385.	7.83
350.	46.85	386.	12.22
351.	17.99	388.	8.67
354.	20.14	391.	30.51
355.	33.62	392.	11.47
356.	7.05	393.	17.35
357.	16.13	394.	6.51
360.	39.82	395.	3.65
363.	34.14	396.	27.81
364.	9.16	397.	16.60
365.	39.02	400.	31.40
367.	28.76	401.	23.82
369.	36.00	402.	33.91

А. Шаршонь, кап. і %	415.68
О. Волощук, сир. часть	644.40
Т. Клим, сир. часть	450.00
„Свобода", кап. і %	113.63
„Свобода", рент	150.00
У. Н. Союз, рент	30.00
„Просьвіта", рент	12.00
С. Гладкий, рент	10.00
Вкладки членів за діти	348.61
Ч. Станцький, %	13.50
Приходи друкарні	3.405.49
Прихід за червень	14.863.39

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Юрко Грабич, від. 99.	1.000.00
Петро Карляк, від. 10.	1.000.00
Марія Чічвара, від. 261.	1.000.00
Панько Фалат, від. 38.	400.00
Олекса Мадзік, від. 10.	1.000.00
Онуфрей Волощук, від. 338.	838.90
Юстина Сисак, від. 158.	400.00
Теодор Клим, від. 369.	649.82
Феня Юрковська, від. 71.	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Іван Станко, від. 56.	80.00
Стефан Дунда, від. 57.	25.00
Николай Гевко, від. 224.	25.00
Стефан Пітик, від. 299.	100.00
Павло Войтович, від. 203.	25.00
Олекса Гирча, від. 39.	50.00
Іван Лісовський, від. 132.	50.00
Михайло Челак, від. 286.	200.00
Семен Пласконос, від. 7.	15.00

Сирітські части по бл. п.:

Николай Катренич, від. 46	600.00
Іван Вархола, від 82.	900.00
Іван Колтко, від 121.	500.00
Андрій Москаль, від. 121.	500.00
Іван Пінко, від. 94.	300.00

Уділені пожички (морґечі):

Бр. сьв. Петра і Павла в Ембрідж, Па.	50.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Поміч при реорганізації	165.00
Платня головного опікуна	65.00
Рент за май	30.00
Видатки офісові і адміністр.	328.71
„Свобода" за май і червень	1.209.20
„Просьвіта"	9.00
„Цьвітка"	130.00
Розходи друкарні	2.932.31
Справи правні	100.00
Засіданє контрольної комісії і голов. Екз. Комітету У. Н. Союза	350.19
За грамоти	950.00
Українська Народна Рада	500.00
Славянський іміґраційний дім	250.00
Разом	18.018.13
Готівка з кінцем мая	172.614.93
Приходи в червни	14.863.39
Разом	187.478.32
Розходи в червни	18.018.13
Готівка з кінцем червня 1915 р. остала	169.460.19

БІЛЯНС

з днем 30-го червня 1915 р.

Стан чинний:

Готівка	169.460.19	
Морґечі	51.350.00	
Реальність	19.500.00	
Друкарня	25.400.00	265.710.19

Стан довжний:

Фонд посмерт.	36.313.67	
" резерв.	107.701.44	
" адмін.	43.816.86	
" убогих	8.947.08	
" народний	9.703.22	
" сиріт.	59.227.92	265.710.19

Невиплачені посмертні запомоги за членів померших по день 30-го червня 1915, чнслять $14.719.28.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, г. ф. секр. У. Н. С.

НОВІСТЬ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Накладом Видавництва „Свободи" появила ся тепер книжка, яка викличе певно велике вдоволене серед усіх наших землякі на американській земли.

Ся книжка — се „ПОВНА ЗБІРКА ВЕСЕЛИХ ВІРШІВ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО", так улюбленого поета серед цілого загалу нашого народа, що за його творами, як то кажуть, люди розщибають ся.

Звертаємо увагу, що такої повної збірки, виданої окремо, як ся, що власне тепер появила ся з друку, ще не було не то в Америці, але і в старім краю. Длятого се є новість для всіх Українців.

Нема сумніву, що тепер кождий Українець, що нераз радий був десь роздобути ті вічно сьвіжі перли Руданського, скористає з нагоди і набуде собі одну збірку на власність, яка буде йому на все нерозлучним товаришом та буде давати розраду і потіху.

Згадана збірка веселих віршів з портретом С. Руданського обіймає 282 сторони, на яких містить ся 215 віршів, котрі ділять ся на такі розділи: 1) Преслівля 2) приказки про мужиків і козаків; 3) приказки на попів та ксьондзів; 4) приказки про Ляхів і панів; 5) приказки про Москалів і урядників; 6) приказки про Німців; 7) приказки про жидів; 8) приказки про циганів і 9) приказки про звірів (байки). Крім того в книжці є житєпись С. Руданського та при кінця замітки і поясненя до віршів.

Книжка у гарній окладинці коштує вже з почтою всего 55 центів. Хто пришле до Адміністрації „Свободи" 55 центів, зараз дістане відворотною почтою книжку.

Тож спішіть ся і замовляйте. Сумувати не треба ніколи, ані в сумні ані в веселі часи, бо веселість — то половина здоровля.

Памятайте, що наш славний поет Іван Котляревський кликав:

Нехай злії одні плачуть,
Бо не добре замишляють!

І купуйте збірку веселих віршів Степана Руданського.

ПОДЯКИ.

Я член 132 відділу У. Н. Союза в Мікіспорт, Па., отримав $50.00 з фонду убогих, за що складаю щиру подяку У. Н. Союзови і його Головним Урядникам. Най жиє У. Н. Союз на многая літа!

Іван Лісовський.

Я член 39 відділу У. Н. Союза в Сиракюз, Н. Й., складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза і цілій нашій Орґанізації за уділену мені підмогу з фонду убогих в сумі $50.00. Дай Боже, щоби наш Союз розвивав ся як найкрасше на пожиток і славу українського народа.

Алексій Гирча.

Складаю сердечну подяку Українському Народному Союзови і його Головним Урядникам за виплачене мені $1000 яко посмертної запомоги по моїй жені бл. п. Фенні. Желаю У. Н. Союзови як найкрасшого розвою.

Федор Юрновський.

ПОЗІР БРУКЛИНЦІ Й ОКОЛИЦЯ!

Подаєть ся отсим до загального відома Українців в Бруклин й околици, що

в сю неділю, дня 25-ого с. м.

о 2-гій годині сполудня

уладжує руська гр.-кат. парохія в Бруклині

ВЕЛИКИЙ РІЧНИЙ ПІКНІК

в Queens County Park при Quarrison Ave. Maspeth, L. I.,

на який як найщирійше запрошує всіх Українців з близка і з далека до громадної участи.

Комітет руської гр.-кат. парохії в Бруклині.

85

ПОЗІР! ПОЗІР!

УКРАЇНЦІ В ДІТРОЙТ, МІШ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1. СЕРПНЯ 1915 р.

в „Турнер" галі при 136 Шерман ул.

:—: заходом :—:

„УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РАДИ"

зістане відограна (перший раз в Дітройт, Міш.) зі співами і танцями драма в 5-ох діях М. П. Старицького п. з.

„НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА"

ДІЄВІ ОСОБИ:

Палажка, молода салдатка, 24 літ . . п-на М. Королишин
Василь, парубок . . . . . п. В. Цимбалістий
Наум Стрілець, підстаркуватий чоловік, заможний . . . . . п. В. Пахолок
Настя, Стрільчиха, його жінка друга, не стара . . . . . п-ні М. Атаманець
Галя, їх дочка, 18 літ . . . . . п-на С. Королишин
Катря, наймичка . . . . . п-ні Е. Королишин
Наталка, сестра у других Галі . . . . п-на А. Стефанська
Мотря, сестра у других Галі . . . . . п-на К. Поглод
Денис, парубок . . . . . п. Д. Атаманець
Левко, молодий хлопець, придурковатий . . п. Т. Війтович
Марина, перша дівчина . . . . . п-на М. Тарновська
Маруся, друга дівчина . . . . . п-на З. Бочан
Остап, перший парубок . . . . . п. Ів. Атаманець
Степан, другий парубок . . . . . п. М. Тарновський

Весь дохід з представленя призначений на фонд „Визволеня України".

ЦІНА МІСЦЬ: Крісла 1-рядні по 75 ц.; II-рядні по 50 ц.; III-рядні по 35 ц.

Початок точно о год. 7.30 вечером.

Чесна українська Громадо в Дітройт, Міш.! Як звісно Вам уже, що жертви з повисшого представленя зістануть призначені на фонд „Визволеня України", якою цілию є в першій мірі допомагати потерпівшим і голодуючих Українцями в Вітчині. Отже най сей день буде для нас днем памятним і незабутним сповнити свій обовязок зглядом Вітчини! Най сей день буде для нас тим голосом розпучливим поневолених, кличучих до нас зза океану: „Ратуйте нас бо загибаємо!!!" Отже най в сім дни не бракне ні одного Українця ні одної Українки, які себе зачисляють до „Великої Української Сімї". Тож спішім всі як один в день 1. серпня б. р.!

Знаймо кождий, що через свою присутність на представленю, загоїмо зболілі рани і накормимо частинно страдаючих і голодуючих. Сподіємось однак, що не бракне в сім дни ні одного щирого українського серця, яке відмовилоб жертв для нужденних, яких борці, днесь так хоробро і завзято борять ся, проганяючи відвічного нам лютого ворога з наших цвитучих княжих городів. Допомагаймо при кождій нагоді поневоленим, яких вірні Борці-Герої плетуть золотий вінець Слави і Свободи 40 міліоновому українському народови!

ЗА ВИДІЛ:

Андрій Блащук, рекордовий секретар.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

відбуде ся

в сю неділю, т. є. 25. липня (Джулай)

о год. 1.30 попол.

на литовській гали, Джозеп Аве. 575

заходами: Бр. сьв. Йосафата, Української проґресивної Громади, Вільних Козаків і Запорожської Січи!

По вічу відограє ся одноактову комедію „ПО РЕВІЗІЇ".

Українці і Українки! Най з Вас нікого не бракне! Справи дуже важні кличуть нас на віче.

За тимчасовий комітет:

П. Стеценко, пр. **Ст. Склепкович**, секр. **Й. Кінта**, касієр.

ВИСОКОПОВАЖАНІ РОДИМЦІ!
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25. ЛИПНЯ

відограють аматори в шкільній гали на Савт Стр., Елізабет, Н. Дж. театральне представлене

„СТРАЙК"

сценічний образ в 3. діях.

ОСОБИ:

Векоман . . . . . Іван Хребет
Ресвтий . . . . . Кость Качуряк
Настуня . . . . . Анастазія Вислоцька
Маруся . . . . . Дорка Марґон
Іван . . . . . Михаїл Сухорський
Семен . . . . . Михаїл Крук
Василь . . . . . Михаїл Магаровський
Василиха . . . . . Юстина Тройчак
Никола . . . . . Михаїл Голубець
Матій . . . . . Михаїл Напованець
Мордко . . . . . Стефан Напованець
Павлуньо, школяр . . . . . Теодор Процак
Юрко, школяр . . . . . Семен Доньчак
Жандарм . . . . . Василь Левчик

Режисер: Ігнатій Палажій. 84-85

Початок точно о год. 7. вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: 35 і 25 ц.; для дітий по 10 ц.

ПОЗІР!

В неділю, на дни 25-го липня с. р. відбудеть ся заходом українських тов. в Нюарку, Н. Дж.

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

в справі потерпівших наших братів у старім краю та загалом в справі теперішних старокраєвих подій. Між иншими на вічу реферувати-ме др. Демидчук. Віче відбудеть ся в Проспект Гол на розі Брум Стр. і С. Орендж Аве.

Початок о год. 3-ій сполудня.

84—85 **КОМІТЕТ.**

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудесь в неділю дня 25. липня с. р. о годині 2-гій пополудни. Обовязком кождого члена бути присутним, як також вплачати свої довги. На тім мітінґу буде приниматись членів до Братства без вступного. Члени мають принести свої старі грамоти. Буде також справоздане уряду з піврічного діловодства. — Ф. Я.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 81, повідомляє всіх своїх членів, що галя з днем 13. липня зістала замкнена о. Курилом. Як відомо членам, мітінґ припадає на день 25. липня. Обовязком кождого члена явити ся на тім мітінґу о годині 1½ пополудни на той самий плац і справу порішити. Присутний може бути і о. К. Курило. — В. Чачка, предс.; І. Цілінський, кас.; Ст. Шандровський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. сьв. Димитрія, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 1. серпня с. р. в галі під церквою о год. 2-гій по Службі Божій. Кождий як один має явитись; неявивший ся підпаде карі. На мітінґу будуть полагоджувати ся дуже важні справи: буде виграна трох річний т. є. зиґарок, бранзолєтка і братства, яку устроюємо на дохід власний. З сеї нагоди секретар оголошує від себе, що котрий член Бр. сьв. Димитрія приведе нового члена до нашого братства і до У. Н. Союза, дістане в нагороду 25 ц. від мене. — Іван Мотлюк, секр.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Зап. Січ", від. 234, подає всім своїм членам до відома, що наше Тов. „Зап. Січ" приймає членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Отож, братя Українці, користайте як найскорше з тої нагоди, бо то кождому повинно лежати на серци добро У. Н. Союза, який є одинокою нашою орґанізацією на чужій земли. Прошу голоситись на адресу секретаря: Яків Красновський, перша улиця, на розі Савт Парк. — К. Пілат, предс.; Я. Красновський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 25. липня в неділю о 1-шій годині. Також повідомляє ся тих членів, котрі еще мають старі грамоти і грамоти дітий, нехай принесуть зі собою на мітінґ. — І. Дацьків, предс.; М. Фтомин, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Отсим повідомляю всіх місцевих і позамісцевих членів 132 відділу У. Н. Союза, що мітінґи відбувають ся кождої другої неділі по першім. Прошу являти ся частійше на мітінґи і платити точно свої належитости, бо коли довгуючий член захорує, то не дістане ніякої підмоги. Позамісцевий член, як не може прибути особисто на мітінґ, повинен надіслати свою належитість на адресу секретаря: Theodore Hook, P. O. Box 82, McKeesport, Pa. — Д. Сова, предс.; Т. Гук, секр.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся впосто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ІВАНА МЕЛЬНИЧУКА**, котрий приїхав до Америки тому чотири роки. Він походить з місточка Лешнів, повіт Броди. Пошукую його у важній справі. Хто би о нім знав, або він сам, просить ся повідомити на адресу: Stefan Melnyczuk, 611 Redwood Ave., Winnipeg, Man., Canada. 84

Пошукую в важній справі **ВАСИЛЯ СЕНИШИНА (ЗАГІРНЯКА)**, з Росільни, **ЛЕЙБУ ГЕЛЬМАНА, ЗЕЛЬМАНА БАК, НУХІМА ЛЯКРІЦА** і **ХАСКЛЯ БАК** з Космача, повіт Богородчани, котрі перебували в Ню Йорку. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Алексій Степанюк, Transcona, Man., Can. 84-86

Позір! Дорогі Родимці! Веселу вістку вам приношу, що маю на спродаж **РУСЬКИЙ ПОЛЬСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ** в дуже добрім і відповіднім місци і много є своїх костумерів. Хто хоче доробити ся маєтку в Америці, то нехай зголосить ся до мене особисто або листовно. Продаю з причини виїзду на стале жите на фарму в околици Бофало. Моя адреса: Restaurant, 224 E. 3rd St., New York, N. Y. 84

Хто би знав теперішну адресу **М. ГАВРИСИШИНА**, котрий перед недавним часом мешкав під ч. 265 Селкірк евеню, Вінніпеґ, Ман., Канада, зволить ласкаво подати її до адміністрації „Свободи". 74—

Пошукую **ЙОСИФА МЕЛЬНИКА** з села Голучкова, пов. Сянік, Гал. Він перебував довший час в Пітсбурґ, Па. Перед двома роками переніс ся до Канади до руської духовної семинарії. Хто би о нім знав, або він сам, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: Іван Баськів, 526 Vanderbilt Ave., Brooklyn, N. Y. 83—85

Пошукую свого брата **ЯКИМА ТРЕТЯКА** з Вербиловець, пов. Рогатин, Гал. Хто би знав його адресу, або він сам, прошу голосити ся на понизшу адресу. За подане адреси дам $2 нагороди. Nicholas Tretiak, 103 Kelly St., Rochester, N. Y. 85—86

ХТО З РОДИМЦІВ знає віндоклінерську роботу і має охоту виїхати на Савт нехай приїздить до мене. Буду платив 20 долярів місячно, вікт і помешкане, а потім більше. Хто приїде вишлю тікет дармо. Пишіть по інформації: John Adamovich, 712 6th Ave. S., Nashville, Tenn. 85—86

Пошукую своїх двох братів **ПЕТРА і ГРИЦЬКА ШКВІРУКА**. Петро перебував перед трема роками в Форест Сіти, Па. і робив там в копальни угля Сускеганна Компані. Вони походять з Камінки великої, пов. Коломия, Гал. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Petro Bilaniuk, 414 E. 9th St., New York, N. Y. 85

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ на фарми, до огородників і ин. робіт. Платня від $20 до $25 місячно, мешкане і харч. Голоситись враз з річами до: S. Begneski, 115 Bond St., Sandy Hill, Paterson, N. J. 82ч91

ПОДАЮ ДО ВІДОМА, ЩО МАЮ НА ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛОТІВ

в місті Петерсон. Продаю щодня від 10-ої до 2-ої год. Ціни вельми низькі, від $300 до $500 на сплату. При закупні треба вплатити що найменше $25 задатку. Прошу голоситись поки час, бо на ті лоти є великий попит. Лоти в добрім положеню. Подорож звертаєсь. Адреса:

P. KUSHNIR,

200 Sixth St., Jersey City, N. J.

85,88,91

ХОРІ ЛЮДИ.

Пан Йос. Хима, з Тама, Айова, хоче дати кождому добру раду. — Говорить він що слідує: „Отримав я замовлені ліки і зуживсм дві бутельки Трінера Американський Еліксір Гіркого вина яке мені помагає богато і можу з цілою свідомістю поручити його людям хорим, терплячим на жолудок. В таких случаях ваш Еліксір приносить знамениту полекшу. — Прошу вислати мені знова тільки, що і попередно. Йос. Хима, Тама, Айова". Пан Хима переконав ся докладно о доброті того ліку і його наслідках — усуває воно жолудкові терпіня, перечищує внутренности і зміцнює орґанізм. Повинно воно також бути уживане в недугах спричинених через затверджене. Ціна $1.00. До набутя по всіх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Трінера Лінімент скоро передістає ся через шкіру до самого болючого місця. Випробуйте його добре. Ціна 25 і 50 цт., пчтою 35 і 60 цт.

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один доляр. Книжки до читаня, молитвенники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, календарі і всякі инші. Каталоґ дармо. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St. New York, N. Y

ЩОСЬ ДУЖЕ ВАЖНОГО І ЦІКАВОГО.

Що доперва лише з друку вийшла перша в українській мові книжка „Чорної Маґії". Хто інтересуєсь маґією, і хто хоче пізнати її тайни, нехай пише до мене залучаючи кілька стемплів почтових на пересилку цінника. Адресуйте: W. H. Miller, 298 Fouta n Street, Winnipeg, Man., Canada. 76-87

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуси, шмінки і т. п. Річи ті виповичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР РОДИМЦІ З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ФЕЛІКС РАДОМСЬКИЙ

404 & 1110 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

має все на складі сьвіже і ріжнородне мясо, як також всякі вироби масарські. — На весіля і другі забави ціни знижені. — На жаданє відвозимо товар до дому. — Telephone Bell: Main 3721--W. 70ч-124

ШПИЛЬКУ ДО КРАВАТКИ з фотоґрафією митр. А. Шептицького або М. Січинського висилаємо за одержанєм 25 цнт. марками. Агентам даєсь значний опуст. 76ч85

B. KULIKOWSKI,
432 E. 9th St., New York, N. Y.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

109 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЛЕНЯ ПРИНИМАЄ НАЙМЕНШЕ 14 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЄМ.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села де дотепер ґаздують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родиннй місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати моні-ордер або стемпсами (канадійських не принимаєсь). Агентам значний опуст. 76ч86

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
432 E. 9th St., Dep. 3. **New York, N. Y.**

ХТО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ"
(ЗІ СТЕЙТІВ $2.00 А З КАНАДИ $3.00)

ДІСТАНЕ ДАРОМ ВЕЛИКИЙ КАЛЄНДАР УКР. НАР. СОЮЗА ЗА ДОПЛАТОЮ 15 ЦЕНТІВ НА КОШТА ПЕРЕСИЛКИ І ЕКСПЕДИЦІЇ.

Буде се дуже красний і цінний дарунок для кождого письменного Українця і кождої письменної Українки, бо такого календаря як сьогорічний ще не було на американській Руси. **Визначаєть ся він незвичайним богацтвом і ріжнородностию матеріялу,** який розміщено на 256 сторонах друку великої вісімки.

Крім того календар У. Н. Союза є **дуже богато прикрашений ілюстраціями.** Всі ті ілюстрації — **дуже красні, цілком нові і ще незнані.** Всіх ілюстрацій в календари є 110 (сто десять). Більше ніж четверта часть їх — се ілюстрації з теперішної війни, самі найкрасші і найцікавійші; між ними також з Галичини.

Ся книжка не стратить ніколи на своїй вартости, з винятком части календарської, яка містить ся всего на кількох сторінках. Прочий матеріял є того рода, що все буде мати свою вартість і заступить Вам книжки з усякими інформаціями про відносини, житє, закони, приписи, порядки і т. д. у Злучених Державах і в Канаді; книжки з робітничого житя у Злучених Державах; про війну, про воєнні справи і сьвітові події; гумористичні оповіданя, жарти, вірші і т. д.

Хто вже має календар У. Н. Союза може дістати замісць календаря даром яко премію до цілорічної передплати

7 ЛІСТ СТРАТ РАНЕНИХ І УБИТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПІДЧАС ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

В тих лістах доси оголошено около 21.000 імен.

На кошта пересилки і експедиції належить прислати такcамо 15 центів.

Хто пришле **ПІВРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ**, а хотів би дістати сей **календар** або сі **лісти страт**, мусить долучити 30 центів.

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (регімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 141

ПОЛОНЕНІ:

Левицький Олекса, 19 л. (в Росії)
Лойко Семен, 19 з. о. (в Росії)
Луців Стефан, 19 л. (в Росії)
Лукасевич Михайло, 15 п. (в Росії)
Лисий Стефан, 35 л.
Литвин Дмитро, 19 л. (в Росії)
Литвин Олекса, 19 л. (в Росії)
Майброда Луць, 35 л.
Макар Демко, 19 з. о. (в Росії)
Макола Кость, 15 п. (в Росії)
Максимів Никола, 35 л.
Максимович Йосиф, 35 л.
Мартишин Василь, 19 л. (в Росії)
Мариньчук Станислав, 35 л.
Мазуркевич Йосиф, 19 л. (в Росії)
Медріяновський Володислав, 15 п. (в Росії)
Мішанець Стефан, 35 л.
Міщук Никола, 19 л. (в Росії)
Мочульський Евстахій, 15 п. (в Росії)
Мокровський Василь, 19 л. (в Росії)
Молот Йосиф, 19 л. (в Росії)
Мончук Станислав, 35 л.
Москва Марко, 35 л.
Музика Онуфрій, 35 л.
Миленюк Андрій, 19 л. (в Росії)
Митрофан Гарасим, 27 стр. (в Росії)
Наконечний Теодор, 19 з. о. (в Росії)
Намака Йосиф, 35 л.
Небор Іван, 19 л. (в Росії)
Новак Мартин, 19 з. о. (у шпитали в Росії)
Новаковський Йосиф, 15 п. (в Росії)
Новіцький Антін, 15 п. (в Росії)
Новіцький Юліян, 95 п. (в Росії)
Нич Никола, 15 п. (в Росії)
Онищак Никола, 19 л. (в Росії)
Осовий Стефан, 15 п. (в Росії)
Остапчук Антін, 35 л.
Остапів Лука, 35 л.
Освіцінський Стефан, 95 п. (в Росії)
Озарко Іван, 19 л. (в Росії)
Паламар Юко, 35 л.
Паращук Михайло, 35 л.
Пастух Іван, 35 л.
Пастух Михайло, 15 п. (в Росії)
Павлович Трофим, 19 л. (в Росії)
Періг Теодор, 95 п., ран. (в Росії)
Нівторак Іван, 15 п. (в Росії)
Петрах Іван, 19 л. (в Росії)
Певняк Йосиф, 35 л.
Почапський Семен, 35 л.
Подскальний Михайло, 95 п. (в Росії)
Покотило Антін, 19 л. (в Росії)
Покидко Василь, 19 л. (в Росії)
Полоз Кирило, 15 п. (в Росії)
Пороханський Андрій, 15 п. (у шпитали в Росії)
Прокопчук Кіндрат, 19 л. (в Росії)
Пристайко Дмитро, 15 п. (в Росії)
Пухняк Андрій, 35 л.
Пукала Іван, 15 п. (в Росії)
Пусь Стефан, 15 п. (в Росії)
Пустельник Фелікс, 98 п.
Раба Михайло, 15 п. (в Росії)
Ратушний Василь, 15 п. (у шпитали в Росії)
Репчук Омелян, 27 стр. (в Росії)
Ревега Павло, 95 п. (в Росії)
Рокош Іван, 19 з. о. (в Росії)
Романишин Семен, 35 л.
Рубаха Стефан, 15 п. (в Росії)
Рубка Станислав, 35 л.
Руляк Василь, 95 п. (в Росії)
Рудий Семко, 19 л. (в Росії)
Сабан Матвій, 19 з. о. (в Росії)
Садовий Микита, 95 п. (в Росії)
Саджениця Никола, 11 а. кн. (в Росії)
Семенець Ілько, 19 л. (в Росії)
Сенів Теодор, 35 л.
Сенюк Йосиф, 15 п. (в Росії)
Сенишин Роман, 15 п. (в Росії)
Серетний Михайло, 15 п. (у шпитали в Росії)
Слободзян Петро, 15 п. (в Росії)
Смаглій Кость, 95 п. (в Росії)
Содома Павло, 19 л. (у шпитали в Росії)
Солтис Павло, 95 п. (в Росії)
Сорока Петро, 19 л. (в Росії)
Сосновський Іван, 95 п. (у шпитали в Росії)
Співак Теодор, 35 л.
Стахів Юліян, 35 л.
Старобранський Іван, 35 л.
Стасюк Йосиф, 95 п. (в Росії)
Стефанишин Олекса, 35 л.
Стефанович Теодозій (однор. добр.), 19 л. (в Росії)
Стець Дмитро, 15 п. (в Росії)
Стецюк Йосиф, 15 п. (в Росії)
Стечишин Павло, 15 п. (в Росії)
Струханець Стефан, 35 л.
Стукало Ілько, 19 з. о. (в Росії)
Сухецький Антін, 95 п. (в Росії)
Сулик Гринь, 19 л. (в Росії)
Сисак Тимко, 19 л. (в Росії)
Таряк Ілліян, 15 п. (в Росії)
Татарчух Теодор, 35 л.
Тхорик Петро, 95 п. (в Росії)
Ткачук Ілько, 95 п. (в Росії)
Токарик Андрій, 95 п. (в Росії)
Трач Теодор, 35 л.
Тригубчак Василь, 15 п. (в Росії)
Турбінський Маріян, 15 п. (в Росії)
Тичицький Маріян, 35 л.
Тильчак Стефан, 35 л.
Тимчишин Іван, 35 л.
Тимочко Василь, 15 п. (в Росії)
Тимошик Стефан, 15 п. (в Росії)
Тис Теодор, 19 з. о. (в Росії)
Ухач Юліян, 95 п. (у шпитали в Росії)
Українець Тома, 15 п. (в Росії)
Федоряк Іван, 15 п. (в Росії)
Федорук Іван, 95 п. (в Росії)
Фейдарук Семен, 15 п. (в Росії)
Федура Йосиф, 19 з. о. (в Росії)
Фосяцк Григорій, 15 п. (в Росії)
Франків Лев, 35 л., ран.
Франкович Стефан, 95 п. (в Росії)
Фудаль Ваврик, 15 п. (в Росії)
Хомак Дмитро, 95 п. (в Росії)
Хорко Іван, 19 з. о. (в Росії)
Хвалибота Петро, 19 л. (в Росії)
Химич Іван, 35 л., ран.
Цебрій Дмитро, 35 л.
Церковняк Яків, 95 п. (в Росії)
Чайка Онуфрій, 35 л.
Шахновський Петро, 19 л. (в Росії)
Шалапай Семен, 15 п. (в Росії)
Шередко Луць, 19 л. (в Росії)
Шеремета Михайло, 19 з. о. (в Росії)
Шмілевський Антін, 15 п. (в Росії)
Шпорлюк Никола, 35 л.
Шуневич Олекса, 35 л.
Швайко Гринько, 19 л. (в Росії)
Швець Ілько, 35 л.
Швед Іван, 19 з. о. (в Росії)
Швейка Гринько, 19 л. (в Росії)
Ширий Гнат, 19 л. (в Росії)
Шимків Микита, 11 а. кн. (в Росії)
Яблонський Антін, 15 п. (в Росії)
Яцик Стефан, 15 п. (в Росії)
Ясінський Кароль Йосиф, 15 п. (в Росії)

(Дальше буде).